

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

Education at a Glance vanuit Vlaams perspectief

editie 2025

DEPARTEMENT
ONDERWIJS &
VORMING

onderwijs.vlaanderen.be

INHOUD

Leeswijzer 3
Gemeenschap en gewest 3
International Standard Classification of Education (ISCED) 3
Scholingsgraad 4
Internationale dataverzameling 4

1 Onderwijsuitkomsten 5
1.1 Scholingsgraad van jongvolwassenen 5
1.2 NEET-jongeren 6
1.3 Tewerkstellingsgraad naar onderwijsniveau 7
1.4 Geletterdheid 8

2 Toegang, deelname en doorstroom in onderwijs 12
2.1 Deelname aan het kleuteronderwijs 12
2.2 Zittenblijven in het lager en lager secundair onderwijs 13
2.3 Doorstroom naar hoger onderwijs 14
2.4 Studievoortgang in het hoger onderwijs 16

3 Investeringen in onderwijs 19
3.1 Overheidsuitgaven per student 19
3.2 Totale uitgaven als percentage van het bbp 20
3.3 Private uitgaven 21
3.4 Onderzoek & Ontwikkeling 22
3.5 Inschrijvingsgeld en overheidssteun 23

4 Leeromgeving, de organisatie van scholen en leraren 24
4.1 Leerplicht en theoretische onderwijsloopbaan 24
4.2 Instructietijd 25
4.3 Leerling – leerkrachtratio 26
4.4 Salarissen van leraren en schoolleiders 27
4.5 Relatieve salarissen van leraren 29
4.6 Factoren die de salariskost van leraren beïnvloeden 30
4.7 Lerarentekorten in verschillende landen 32
4.8 Uitstroom van leraren 33

5 Lijst van afkortingen 34

LEESWIJZER

Elk jaar publiceert de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) het indicatorenrapport 'Education at a Glance'. Het rapport biedt een internationaal vergelijkbaar overzicht van kerngegevens over onderwijsdeelname, onderwijspersoneel, financiering en onderwijsuitkomsten in meer dan 40 landen. Het thema van de publicatie is dit jaar hoger onderwijs, maar ook de andere onderwijsniveaus komen aan bod.

De meeste gegevens in het OESO-rapport worden op Belgisch niveau gepresenteerd. Omdat onderwijs in België een bevoegdheid is van de gemeenschappen, volstaan federale cijfers niet om het Vlaamse onderwijsbeleid adequaat te ondersteunen. Deze Vlaamse publicatie biedt een helder en beknopt overzicht van waar Vlaanderen staat binnen het internationale onderwijslandschap.

Dit rapport is geen vertaling van Education at a Glance 2025, maar maakt wel gebruik van de verzamelde gegevens. Het werd opgesteld volgens de werkwijzen van de internationale vergelijking en volgt in grote lijnen de structuur van de OESO-publicatie. Zo kunnen de Vlaamse cijfers eenvoudig in een internationale context geplaatst worden.

De figuren en tabellen in dit rapport worden ondersteund door een Excelbestand met de onderliggende gegevens, zodat geïnteresseerde lezers de cijfers verder kunnen verkennen.

Om het rapport vlot te kunnen lezen, lichten we hieronder enkele kernconcepten toe.

Gemeenschap en gewest

Bij de gegevensverzameling maken we een onderscheid tussen het gemeenschaps- en het gewestniveau. De meeste OESO-data zijn beschikbaar voor de Vlaamse en de Franse Gemeenschap. De Duitstalige Gemeenschap neemt niet deel aan de dataverzamelingen.

De gegevens over de Vlaamse Gemeenschap hebben betrekking op het Vlaams Gewest en de Nederlandstalige scholen in Brussel. Informatie afkomstig uit de Enquête naar de Arbeidskrachten (Labour Force Survey) wordt uitgesplitst per gewest: het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG). Aan het PIAAC onderzoek (Programme for the International Assessment of Adult Competencies) van de OESO nam enkel het Vlaams Gewest deel.

International Standard Classification of Education (ISCED)

De internationale classificatie van onderwijsprogramma's en -kwalificaties zorgt ervoor dat onderwijs in verschillende landen zo goed mogelijk vergelijkbaar is. De ISCED-classificatie vertrekt van de inhoud van een programma of opleiding. Daardoor zijn opleidingen uit het volwassenenonderwijs (VWO), bestaande uit het secundair volwassenenonderwijs (SVWO) en de basiseducatie, verspreid over verschillende onderwijsniveaus. Dat betekent dat het volwassenenonderwijs vervat zit in meerdere indicatoren in dit rapport: in hoofdstuk 1 (onderwijsuitkomsten), hoofdstuk 3 (investeringen in onderwijs) en bij de indicator leerling-leerkrachtratio in hoofdstuk 4.

Toegepast op Vlaanderen ziet de ISCED-classificatie er in grote lijnen zo uit:

Scholingsgraad	ISCED	Vlaams onderwijs
Kortgeschoold	01	Kinderopvang (behoort tot beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin)
	02	Gewoon en buitengewoon kleuteronderwijs
	1	Gewoon en buitengewoon lager onderwijs (+ basiseducatie)
	2	1ste graad secundair onderwijs en buitengewoon secundair onderwijs OV1, OV2 en OV3 en de overeenkomstige opleidingen in basiseducatie en secundair volwassenenonderwijs
Middengeschoold	3	2de en 3de graad secundair onderwijs (incl. het zevende leerjaar bso) en buitengewoon onderwijs OV4 en de overeenkomstige opleidingen in het secundair volwassenenonderwijs (+ deeltijds beroepssecundair onderwijs en Syntra leertijd, uitdovend)
	4	7de jaren tso en kso (en de overeenkomstige opleidingen in secundair volwassenenonderwijs) en Syntra ondernemersopleidingen
Langgeschoold	5	Graduaatsopleidingen
	6	Bacheloropleidingen
	7	Masteropleidingen
	8	Doctoraten

Scholingsgraad

De scholingsgraad geeft het niveau weer van de hoogst behaalde kwalificatie van een persoon. Kortgeschoolden hebben maximaal het lager secundair onderwijs (ISCED 2) afgerond. Middengeschoolden beschikken over een diploma secundair onderwijs of postsecundair niet-hoger onderwijs (ISCED 3 of 4). Langgeschoolden hebben een diploma hoger onderwijs (minstens ISCED 5).
Wanneer iemand doorstroomt naar een hoger opleidingsniveau en daar een diploma behaalt, kunnen geen uitspraken meer worden gedaan over de vooropleiding. De meeste gegevens over scholingsgraad komen uit de Enquête naar de Arbeidskrachten (Labour Force Survey), die in België wordt uitgevoerd door Statbel.

Internationale dataverzameling

Het referentiejaar waarop de data betrekking hebben kan verschillen en wordt telkens weergegeven per onderwerp/figuur. Het grootste deel van de data is afkomstig uit de administratieve internationale dataverzameling UOE (UNESCO-OESO-EUROSTAT). Via UOE worden jaarlijks gegevens over leerlingen, scholen, leraren en financiën verzameld.

De financiële data hebben betrekking op 2022, het begrotingsjaar waarvoor de meest recente informatie beschikbaar is.

- Een begrotingsjaar is een kalenderjaar; een kalenderjaar bevat echter twee schooljaren. Er worden gegevens uit beide schooljaren gebruikt (2021-2022 en 2022-2023).

- Voor de vergelijkbaarheid worden de bedragen weergegeven in Amerikaanse dollars (USD), omgezet naar koopkrachtpariteit (kkp). Met deze methodiek wordt rekening gehouden met inflatiecijfers en de relatieve kosten van levensonderhoud, waardoor een nauwkeurigere vergelijking tussen landen mogelijk is.

- Bedragen per student worden weergegeven in voltijdsequivalent (vte). Dit betekent dat voltijdse en deeltijdse studenten worden samengenomen en herrekend naar (fictieve) voltijdse studenten.

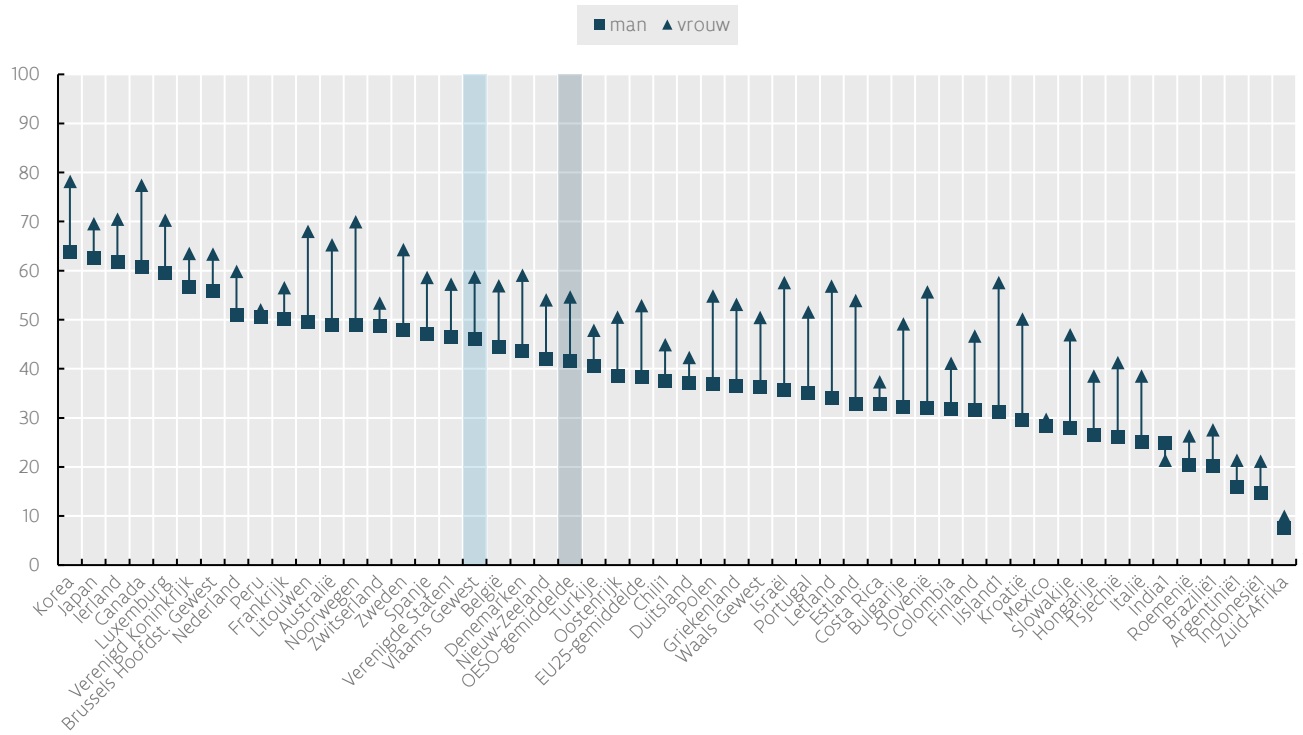
1 ONDERWIJSUITKOMSTEN

1.1 Scholingsgraad van jongvolwassenen

Figuur 1.1 toont het percentage 25-34-jarigen dat een diploma hoger onderwijs heeft behaald. Vlaamse mannen (46%) en vrouwen (59%) behalen relatief vaker een diploma hoger onderwijs dan het OESO-gemiddelde (resp. 42% en 55%). Het aandeel langgeschoolden ligt nog iets hoger in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (mannen: 56%; vrouwen: 63%).

Vrouwen zijn in vrijwel alle landen vaker langgeschoold dan mannen. Het verschil tussen mannen en vrouwen is het meest uitgesproken in IJsland (31% en 58%), Slovenië (32% en 56%) en Letland (34% en 57%). In Vlaanderen is het verschil tussen mannen en vrouwen gelijkaardig aan het OESO-gemiddelde, namelijk 13 procentpunten.

Figuur 1.1: Percentage 25-34-jarigen met een diploma hoger onderwijs, naar geslacht (2024)

1. Referentiejaar 2023 voor Argentinië, Brazilië, IJsland, India en de Verenigde Staten; referentiejaar 2022 voor Chili en Indonesië.
Bron: Enquête naar de Arbeidskrachten/International Labour Organization (Argentinië, India, Indonesië).
Voor gegevens zie Education at a Glance 2025, Part A, Chapter A1, Table A1.2.

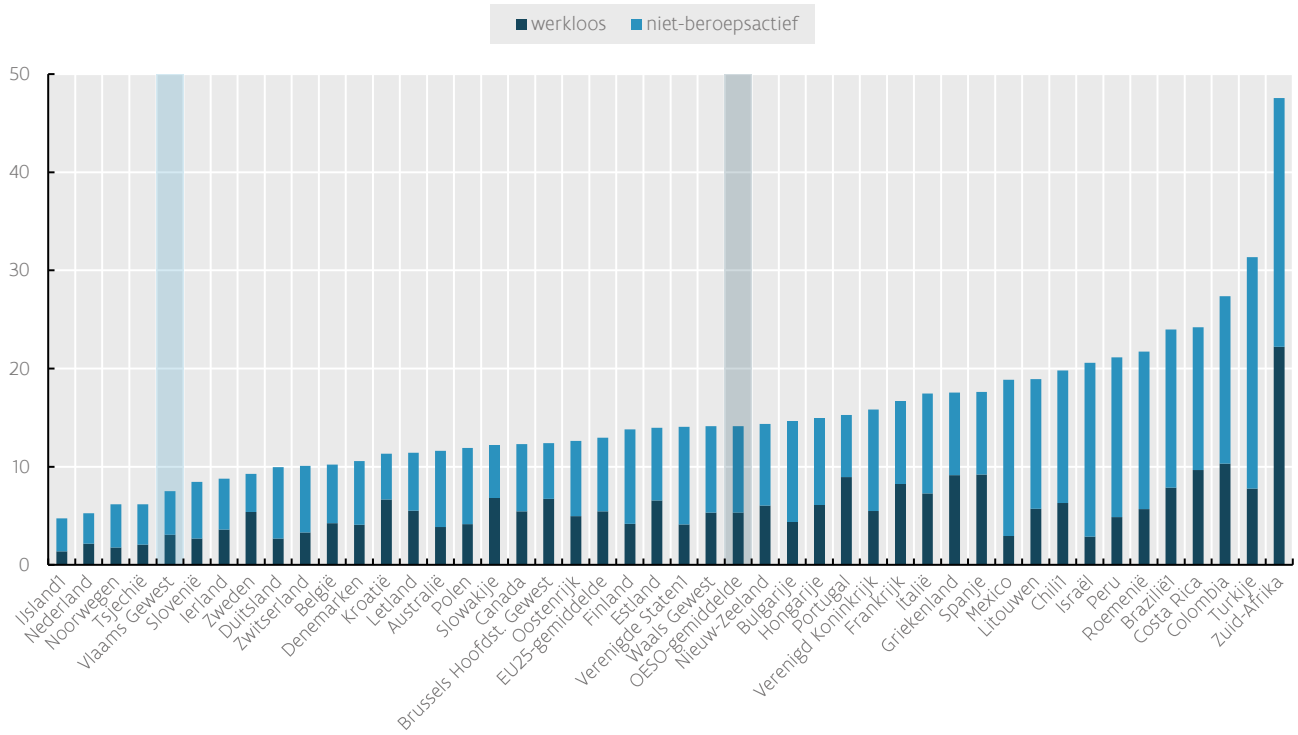
1.2 NEET-jongeren

Niet alle jongeren zitten in het klassieke systeem van school, werk of opleiding. Sommigen onder hen werken niet, volgen geen onderwijs en ook geen opleiding. Deze jongeren worden NEET-jongeren genoemd: *Neither in Employment nor in Education or Training*.

In Figuur 1.2 splitsen we het percentage 18-24-jarige NEET-jongeren uit naar arbeidsmarkpositie, om het verschil te tonen tussen werkloze en niet-beroepsactieve jongeren. Die laatste groep omvat jongeren die niet actief naar werk zoeken en ook niet beschikbaar zijn voor een job.

Vlaanderen kent relatief weinig NEET-jongeren: in totaal 7,5%, waarvan 3,1% werkloos is en 4,4% niet-beroepsactief. Het aandeel ligt hoger in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (12,4%) en het Waals Gewest (14,1%), en komt in de OESO-landen uit op gemiddeld 14,1%.

Figuur 1.2: Percentage 18-24-jarigen dat noch werk heeft, noch enige opleiding volgt (NEET), naar arbeidsmarktpositie (2024)

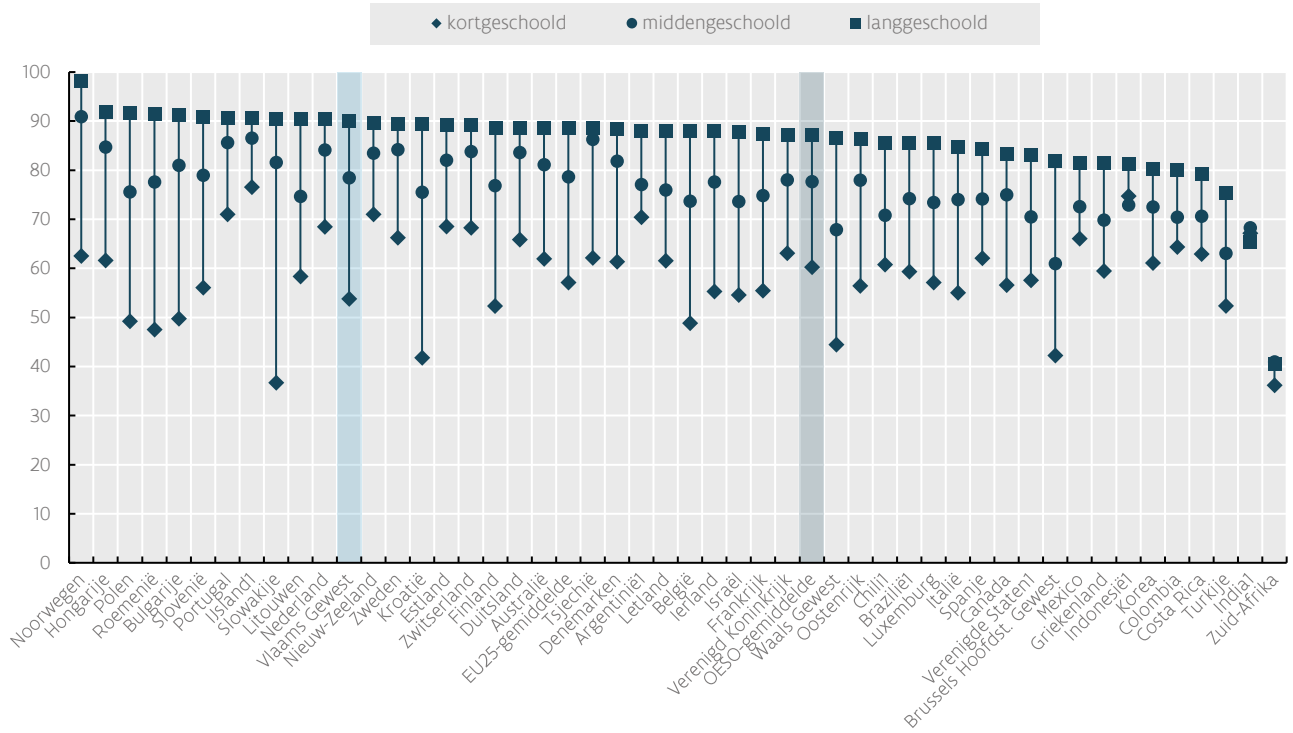
1. Referentiejaar 2023 voor Brazilië, IJsland en de Verenigde Staten; referentiejaar 2022 voor Chili.
De gegevens hebben meestal betrekking op het eerste kwartaal van het kalenderjaar (uitzonderlijk het tweede kwartaal).
Bron: Enquête naar de Arbeidskrachten.
Voor gegevens zie Education at a Glance 2025, Part A, Chapter A2, Table A2.1.

1.3 Tewerkstellingsgraad naar onderwijsniveau

Figuur 1.3 toont het verband tussen het niveau van de onderwijskwalificatie en arbeidsmarktparticipatie. Langgeschoolde Vlaamse volwassenen kennen een tewerkstellingsgraad van 90%, wat boven zowel het OESO-gemiddelde (87%) ligt als boven de overeenkomstige percentages voor het Waals Gewest (87%) en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (82%).

De tewerkstellingsgraad ligt lager voor Vlaamse volwassenen die middengeschoold (78%) of kortgeschoold (54%) zijn. In het Waals Gewest (68% en 44%) en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (61% en 42%) observeren we nog lagere cijfers. Gemiddeld genomen over de OESO-landen is 78% van de middengeschoolde volwassenen aan het werk, tegenover 60% van de kortgeschoolde volwassenen.

Figuur 1.3: Tewerkstellingsgraad van 25-64-jarigen, naar onderwijsniveau (2024)

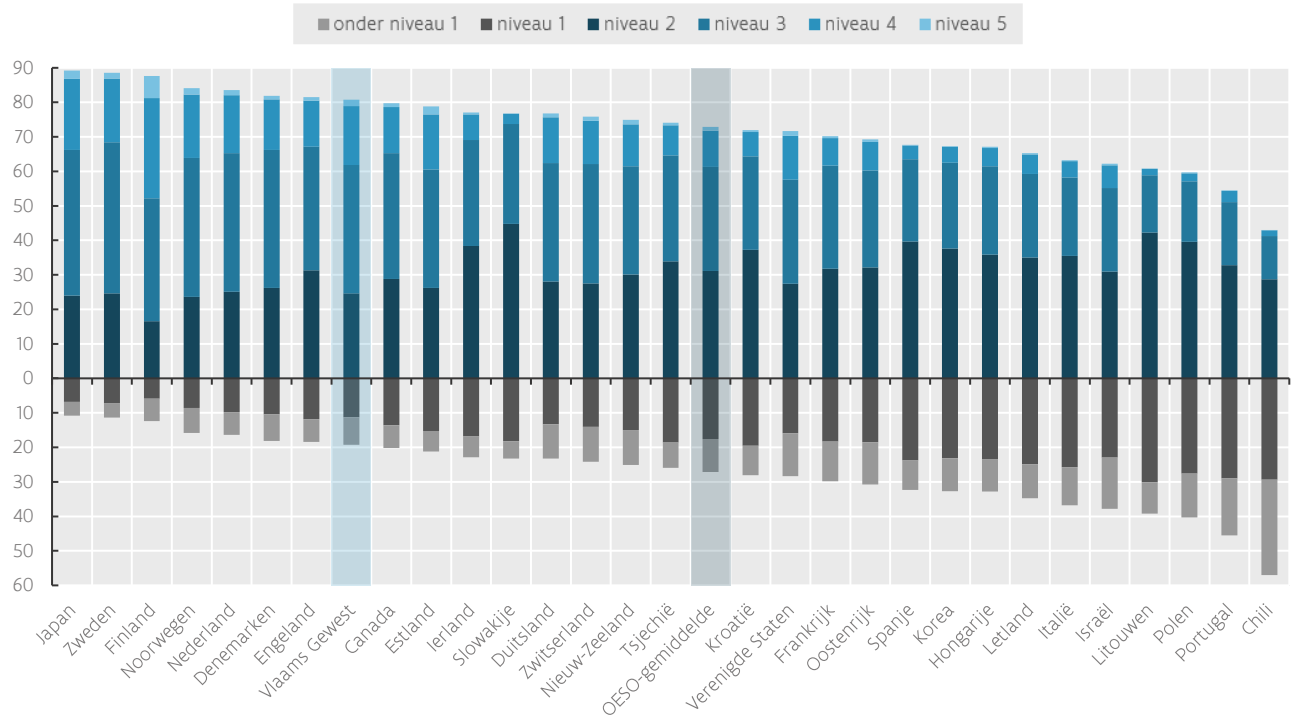

1. Referentiejaar 2023 voor Argentinië, Brazilië, IJsland, India en de Verenigde Staten; referentiejaar 2022 voor Chili en Indonesië.
Bron: Enquête naar de Arbeidskrachten/International Labour Organization (Argentinië, India, Indonesië).
Voor gegevens zie Education at a Glance 2025, Part A, Chapter A3, Table A3.1.

1.4 Geletterdheid

Vlaanderen nam in 2012 en 2023 deel aan het *Programme for the International Assessment of Adult Competencies* (PIAAC), georganiseerd door de OESO. In 2023 was 19% van de Vlaamse volwassenen laaggeletterd (d.w.z. een score op niveau 1 of onder niveau 1), wat onder het OESO gemiddelde van 27% ligt (zie Figuur 1.4).

Figuur 1.4: Percentage 25-64-jarigen per vaardigheidsniveau in geletterdheid (2023)

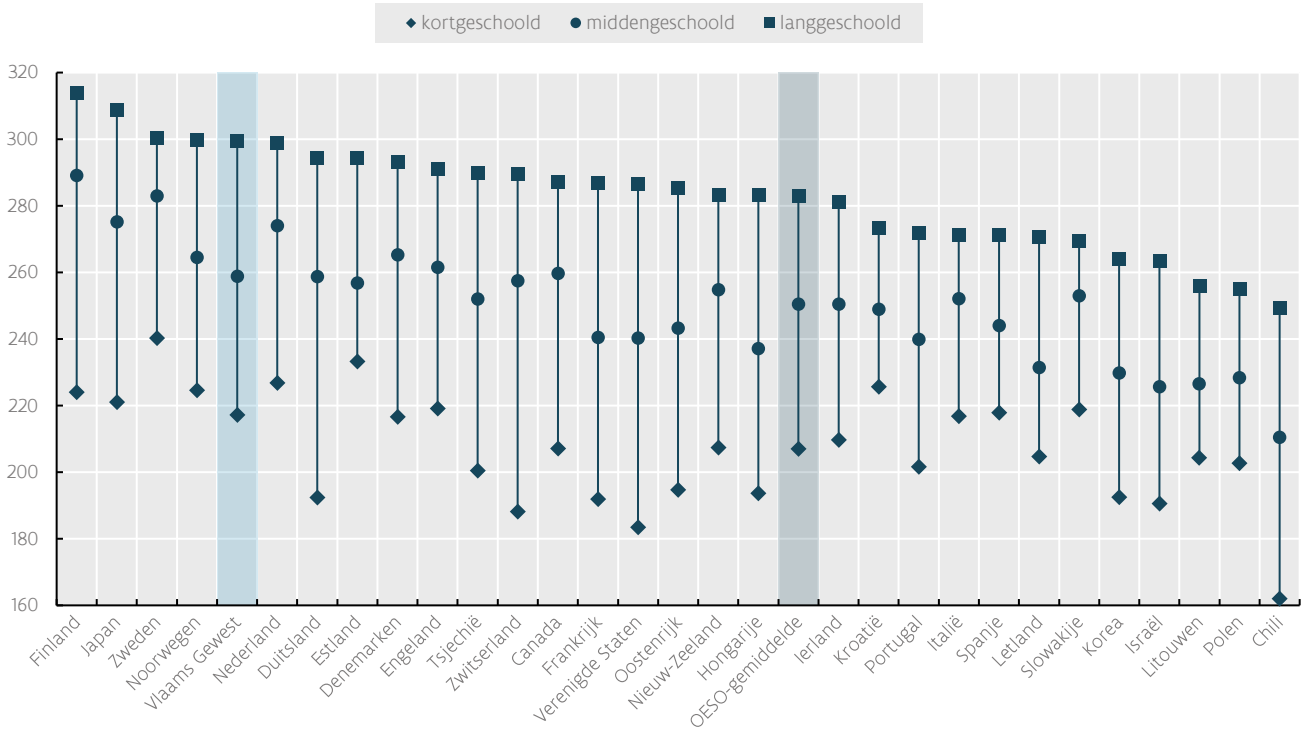

Bron: Programme for the International Assessment of Adult Competencies (PIAAC).

Voor gegevens zie Education at a Glance 2025, PIAAC, Table 2.

Vaardigheden hangen nauw samen met het onderwijsniveau, maar de sterkte van dat verband verschilt per land. In Figuur 1.5 zien we dat Vlaamse langgeschoolde volwassenen gemiddeld 41 punten hoger scoren op geletterdheid dan Vlaamse middengeschoolde volwassenen. Dat verschil ligt boven het OESO-gemiddelde van 33 punten. Middengeschoolden scoren in Vlaanderen 42 punten hoger dan kortgeschoolden, bijna identiek aan het OESO-gemiddelde van 43 punten.

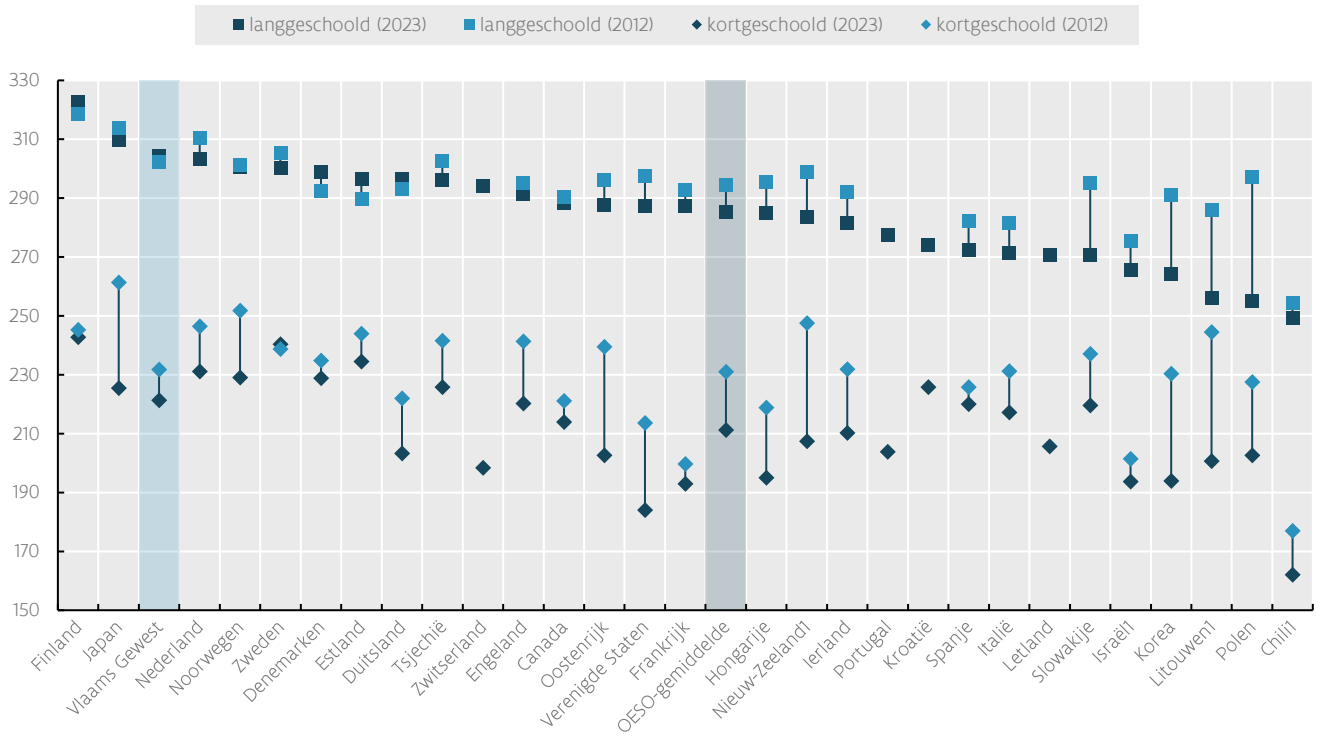
Figuur 1.5: Scores op geletterdheid van 25-64-jarigen, naar onderwijsniveau (2023)

Bron: Programme for the International Assessment of Adult Competencies (PIAAC).
Voor gegevens zie Education at a Glance 2025, PIAAC, Table 1.

In de meeste landen die aan beide PIAAC-metingen deelnamen, daalde de gemiddelde geletterdheidsscore tussen 2012 en 2023, zowel bij kort- als langgeschoolde volwassenen (Figuur 1.6). In Vlaanderen bleef de score van langgeschoolden stabiel: van 302 naar 304 punten, een verschil dat niet statistisch significant is. Bij kortgeschoolden daarentegen was er een daling met ruim 10 punten, van 232 naar 221. Ter vergelijking: in de OESO-landen samen daalde de score van langgeschoolden van 294 naar 285 punten, en die van kortgeschoolden van 231 naar 211 punten.

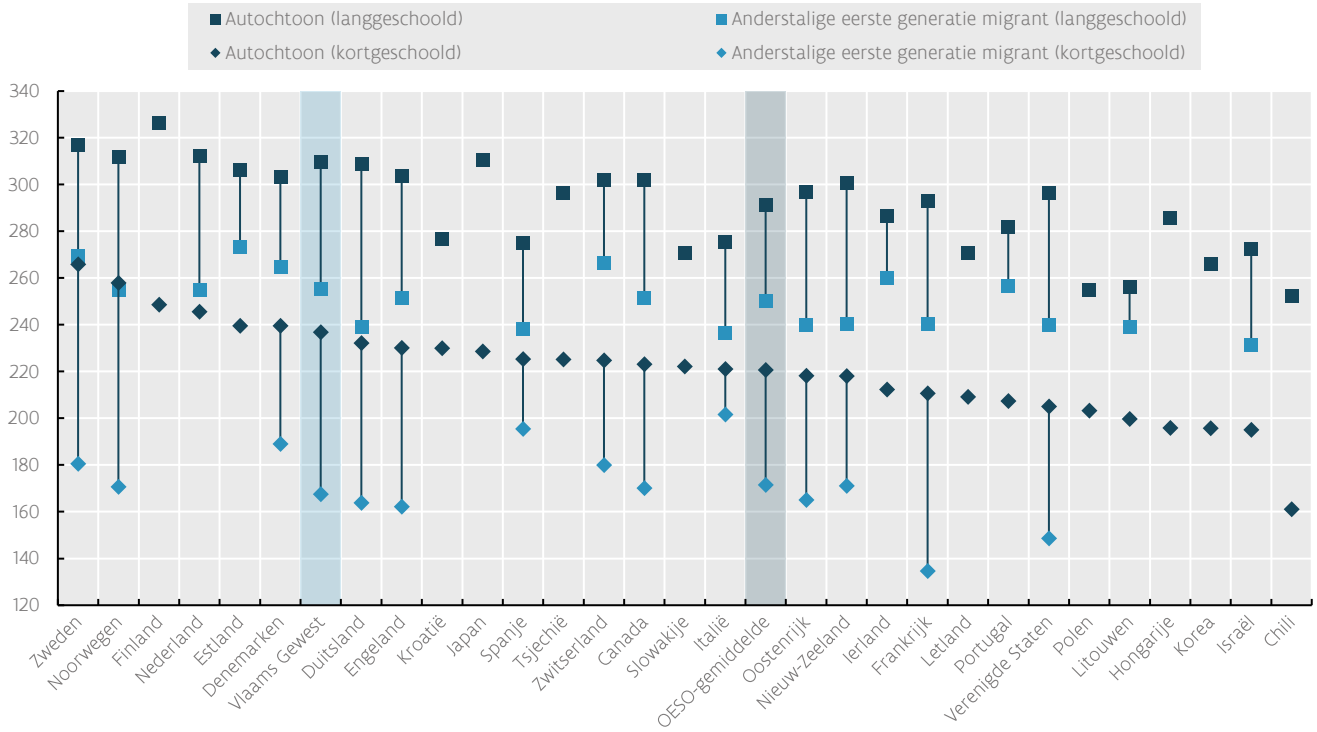
Figuur 1.6: Trends in geletterdheidsscores van 25-64-jarigen, naar onderwijsniveau (2012 en 2023)

1. Referentiejaar 2015 in plaats van 2012 voor Nieuw-Zeeland, Israël, Litouwen en Chili.
Exclusief respondenten die in 2023 door taalbarrières enkel deelnamen aan het interview aan de deur.
Bron: Programme for the International Assessment of Adult Competencies (PIAAC).
Voor gegevens zie Education at a Glance 2025, PIAAC, WEB Table 6.

In alle landen die aan PIAAC deelnamen scoren autochtonen duidelijk hoger op geletterdheid dan anderstalige eerste generatie migranten (Figuur 1.7). Ook wanneer het opleidingsniveau wordt meegewogen, blijven er aanzienlijke verschillen bestaan. In Vlaanderen bedraagt het verschil bij kortgeschoolde volwassenen 70 punten (237 tegenover 167). Bij langgeschoolde volwassenen gaat het om 55 punten (310 tegenover 255). Ter vergelijking: in de OESO-landen samen is het verschil kleiner, namelijk 50 punten bij kortgeschoolden en 41 punten bij langgeschoolden.

Figuur 1.7: Geletterdheidsscores van 25-64-jarigen, naar onderwijsniveau, migratieachtergrond en thuistaal (2023)

Bron: Programme for the International Assessment of Adult Competencies (PIAAC).
Voor gegevens zie Education at a Glance 2025, PIAAC, WEB Table 12.

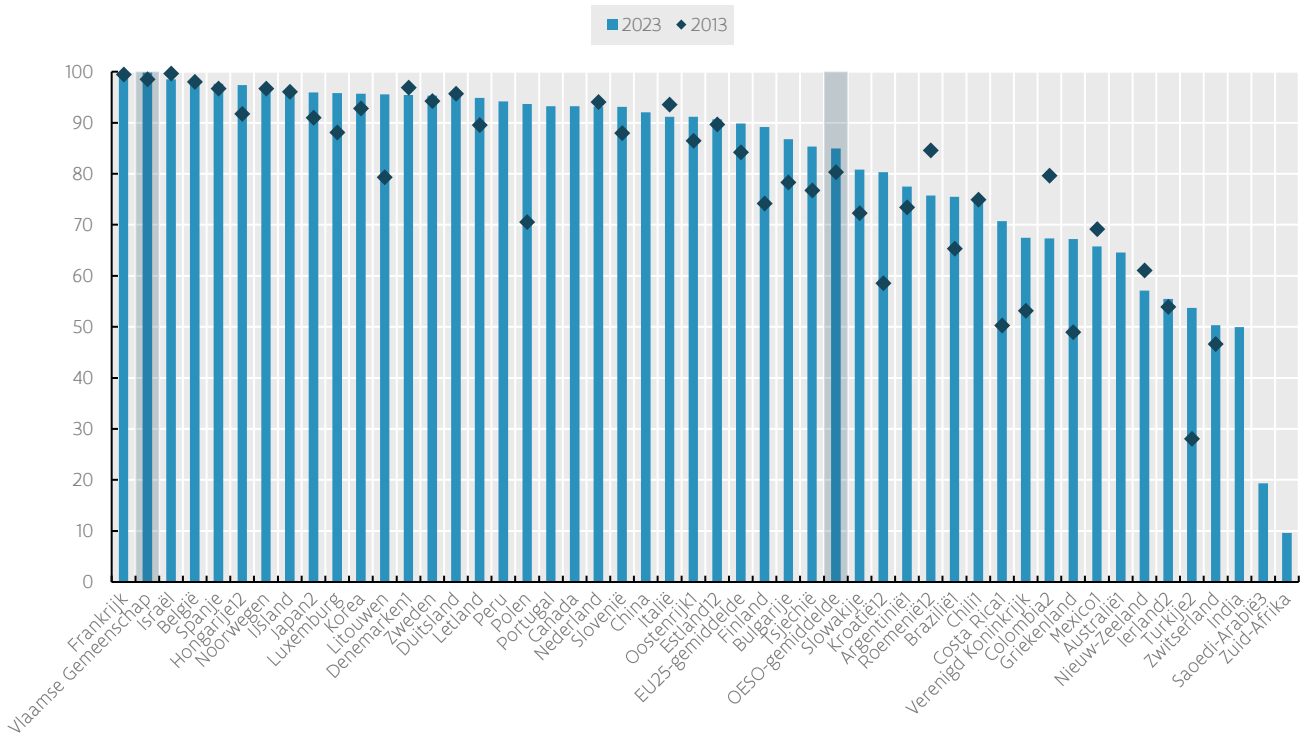
2 TOEGANG, DEELNAME EN DOORSTROOM IN ONDERWIJS

2.1 Deelname aan het kleuteronderwijs

Figuur 2.1 toont de participatiegraad van 3- tot 5-jarigen in kleuteronderwijs. In 2023 is 99,8% van de 3- tot 5-jarigen in de Vlaamse Gemeenschap ingeschreven in kleuteronderwijs. Dit aandeel is al jaren stabiel en zeer hoog. Gemiddeld overheen de OESO-landen stijgt de participatie van 3- tot 5-jarigen in kleuteronderwijs van 80% in 2013 naar 85% in 2023.

In schooljaar 2020-2021 werd de leerplicht in Vlaanderen verlaagd van 6 naar 5 jaar. Dit betekent dat een kind sindsdien leerplichtig wordt op 1 september van het kalenderjaar waarin het 5 jaar wordt. De meeste kinderen zitten op dat moment in de derde kleuterklas. De verlaging van de leerplicht is ingevoerd om de onderwijskansen van alle kinderen te vergroten, vooral die uit kwetsbare groepen of met een andere thuistaal, die soms minder frequent aan kleuteronderwijs deelnemen. De kleuterklas wordt gezien als cruciaal voor de taal- en sociale ontwikkeling ter voorbereiding op het lager onderwijs.

Figuur 2.1: Percentage 3-5-jarigen in het kleuteronderwijs (2013 en 2023)

1. Inclusief kinderopvang met een educatief programma.
2. In plaats van 2013: referentiejaar 2014 voor Kroatië, Estland, Japan en Turkije; 2015 voor Colombia, Hongarije en Roemenië, 2017 voor Ierland.
3. In plaats van 2023: referentiejaar 2022 voor Saoedi-Arabië.

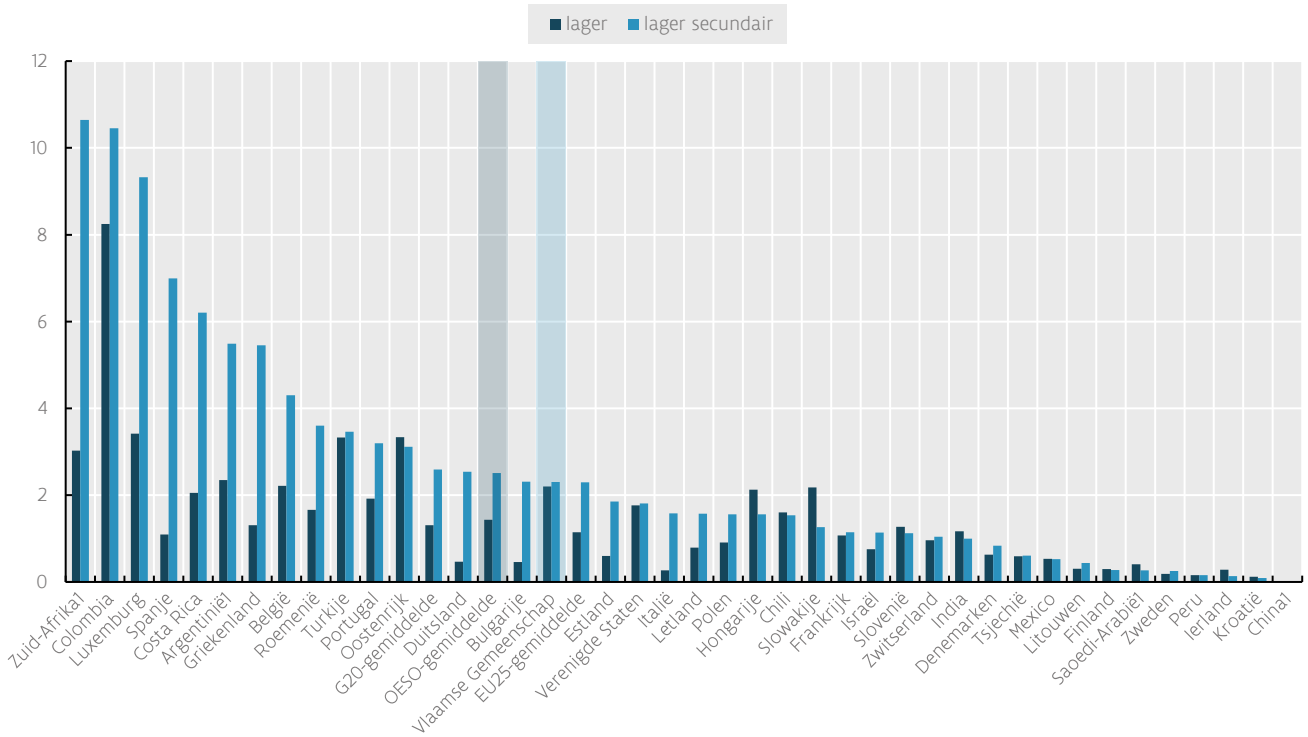
Bron: UNESCO-OESO-Eurostat dataverzameling (UOE).
Voor gegevens zie Education at a Glance 2025, Part B, Chapter B1, Table B1.2.

2.2 Zittenblijven in het lager en lager secundair onderwijs

Zittenblijven betekent dat een leerling niet voldoet aan de voorwaarden om naar het volgende leerjaar over te gaan en het schooljaar moet overdoen. Het aandeel zittenblijvers verschilt sterk tussen landen en onderwijsniveaus. Figuur 2.2 toont het aandeel zittenblijvers in het lager onderwijs (ISCED 1) en lager secundair onderwijs (ISCED 2) voor schooljaar 2022-2023.

In dat schooljaar bleef in de Vlaamse Gemeenschap 2,2% van de leerlingen van het lager onderwijs zitten, wat hoger ligt dan het OESO-gemiddelde van 1,4%. In het lager secundair onderwijs bleef 2,3% van de Vlaamse leerlingen datzelfde schooljaar zitten, iets minder dan het OESO-gemiddelde van 2,5%.

Figuur 2.2: Percentage zittenblijvers in het lager en lager secundair onderwijs (2023)

1. Referentiejaar 2022 voor Argentinië, Saoedi-Arabië en Zuid-Afrika; 2021 voor China.
Bron: UNESCO-OESO-Eurostat dataverzameling (UOE).
Voor gegevens zie Education at a Glance 2025, Part B, Chapter B2, Table B2.2.

2.3 Doorstroom naar hoger onderwijs

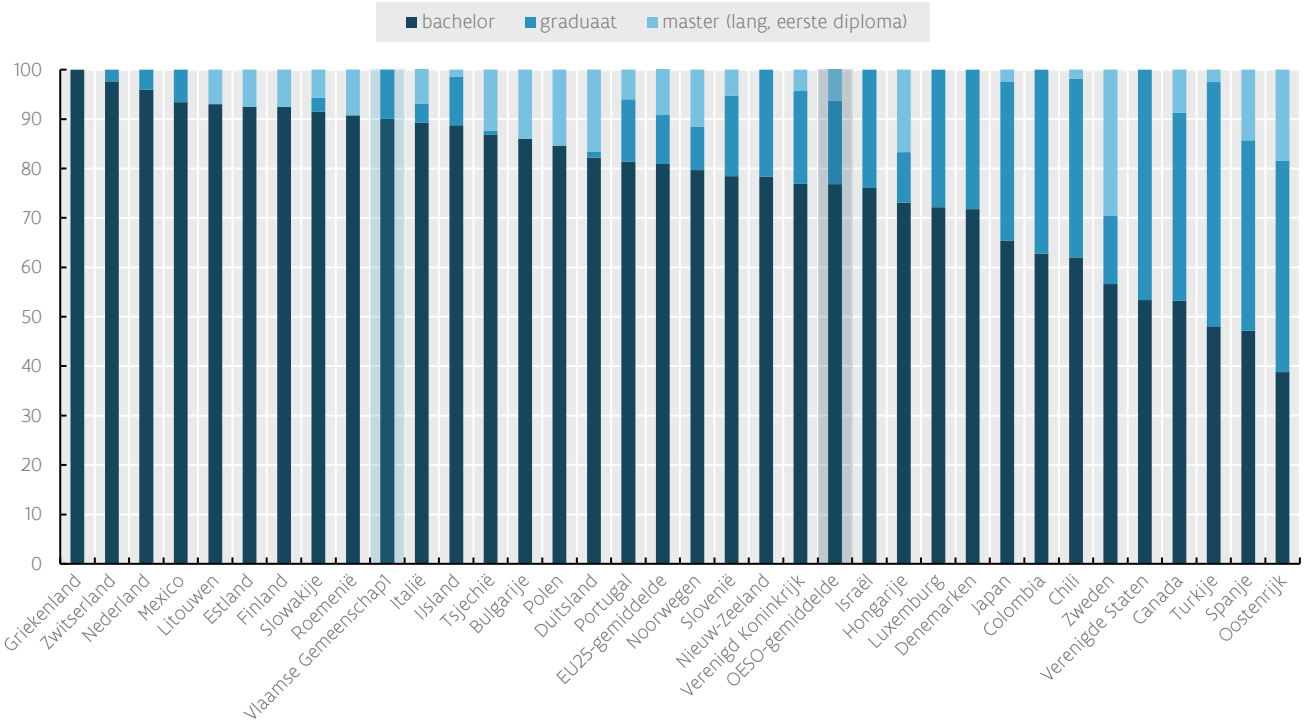
Bacheloropleidingen vormen in de meeste OESO-landen de belangrijkste toegangspoort tot het hoger onderwijs. In de OESO-landen kiest 77% van de generatiestudenten – studenten die voor het eerst aan het hoger onderwijs beginnen –voor een bacheloropleiding. In Vlaanderen ligt dat aandeel met 90% nog hoger (zie Figuur 2.3).

Bacheloropleidingen worden in alle OESO-landen aangeboden. Dat geldt niet voor graduaatsopleidingen. Deze opleidingen maken deel uit van het hoger beroepsonderwijs en zijn sterk praktijkgericht. Ze bereiden specifiek voor op een beroep en richten zich rechtstreeks op de arbeidsmarkt. Ze zijn minder theoretisch dan bacheloropleidingen en duren meestal één tot twee jaar, tegenover drie tot vier jaar voor een bacheloropleiding. Voor beide soorten opleidingen kunnen landen bijkomende toelatingsvoorwaarden opleggen.

Sommige landen bieden ook lange eerste graad masteropleidingen aan die je kan starten zonder eerst een bachelordiploma te behalen. In Vlaanderen wordt dit traject niet aangeboden.

In het schooljaar 2022-2023 koos 10% van de Vlaamse generatiestudenten voor een graduaatsopleiding. Dat is minder dan het OESO-gemiddelde van 17%.

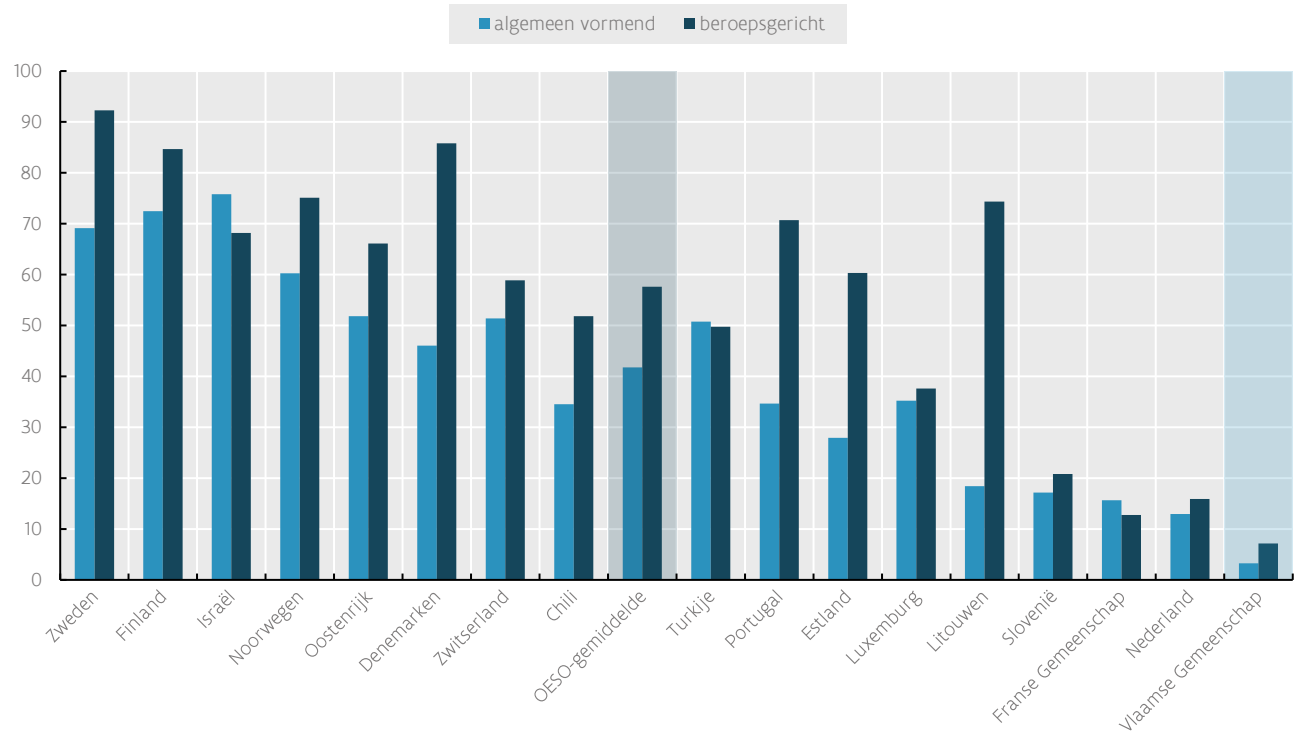
Figuur 2.3: Generatiestudenten in het hoger onderwijs, naar type onderwijs (2023)

1. We tonen geen data voor België, enkel voor de Vlaamse Gemeenschap. Graduaatsopleidingen aangeboden door hogescholen bestaan niet in de Franse Gemeenschap. Bijgevolg geven cijfers voor België een vertekend beeld.
Bron: UNESCO-OESO-Eurostat dataverzameling (UOE).
Voor gegevens zie Education at a Glance 2025, Part B, Chapter B4, Table B4.1.

Niet iedere student start zijn opleiding meteen na het secundair onderwijs. Figuur 2.4 toont het aandeel voltijdse studenten dat instroomde in een bacheloropleiding na minstens één tussenjaar, uitgesplitst naar het type vooropleiding in het secundair onderwijs. Studenten met een beroepsgerichte vooropleiding nemen relatief vaker minstens één tussenjaar. Gemiddeld over de OESO-landen nam 58% van deze studenten minimaal één tussenjaar tegenover 42% van de studenten met een algemeen vormende vooropleiding. In de Vlaamse Gemeenschap komt het nemen van een tussenjaar nauwelijks voor, de percentages bedragen respectievelijk 7% en 3%.

Figuur 2.4: Percentage voltijdse studenten dat zich inschreef voor een bacheloropleiding na minstens één tussenjaar, naar type vooropleiding secundair onderwijs (2023)

Bron: Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).
Voor gegevens zie Education at a Glance 2025, Part B, Chapter B3, WEB Table B3.4.

2.4 Studievoortgang in het hoger onderwijs

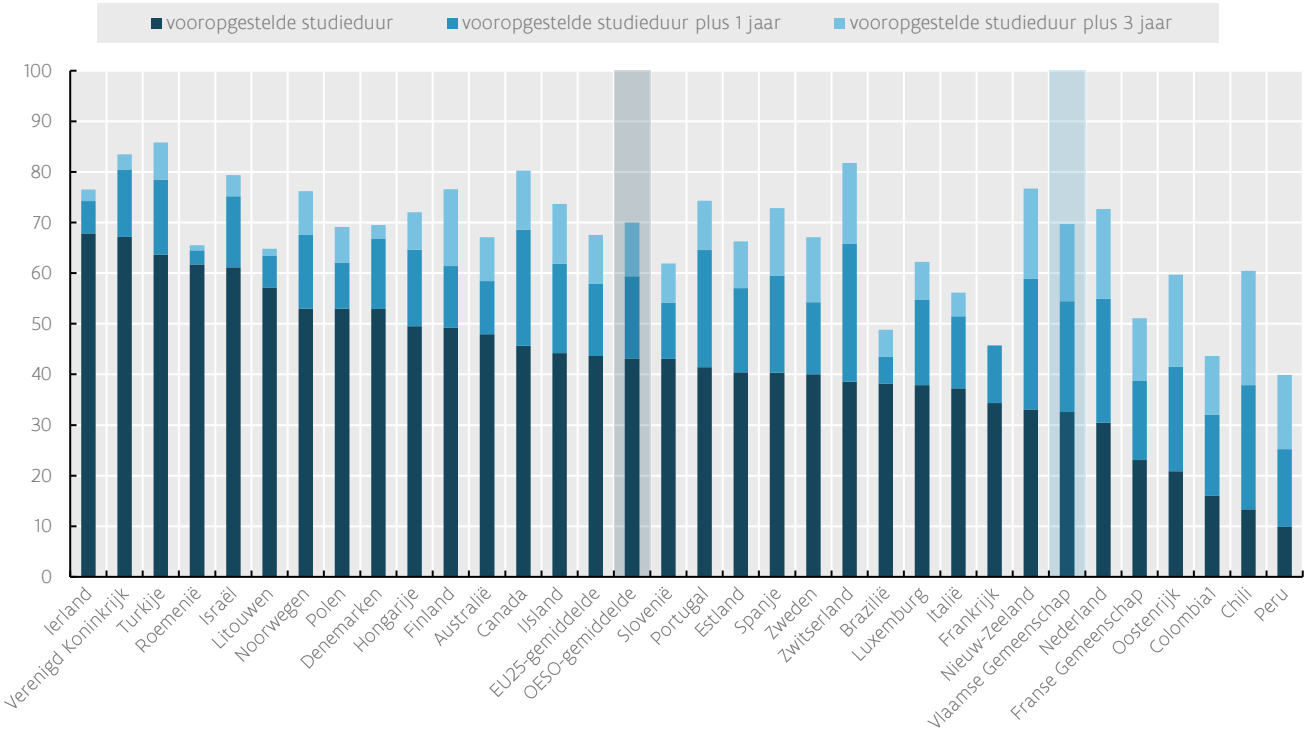
In verschillende landen werd een startcohorte voltijdse bachelorstudenten gevolgd tot drie jaar na de vooropgestelde studieduur. Voor de Vlaamse Gemeenschap betreft het generatiestudenten die in het academiejaar 2017-2018 instroomden in een driejarige bacheloropleiding, en generatiestudenten die in het academiejaar 2016-2017 instroomden in de vierjarige bacheloropleiding Verpleegkunde.

Generatiestudenten zijn studenten die voor het eerst instromen in het hoger onderwijs. Niet alle landen leverden gegevens over generatiestudenten aan. De meeste landen leverden gegevens aan over studenten die voor het eerst instroomden in een bacheloropleiding, ongeacht hun eerdere onderwijstraject.

Voor alle startcohortes werden de diplomagegevens opgevolgd tot en met het academiejaar 2022-2023. De Vlaamse diplomagegevens hebben betrekking op zowel bachelor- als graduaatsopleidingen. We volgen geen startcohorte studenten in een graduaatsopleiding op, omdat de graduaatsopleiding nog niet bestond in het academiejaar dat als startcohorte gold (toen ging het nog om HBO5-opleidingen in het volwassenenonderwijs).

Uit Figuur 2.5 blijkt dat in de Vlaamse Gemeenschap 33% van de generatiestudenten die aan een bacheloropleiding begonnen, drie jaar later – de voorziene studieduur van zo'n opleiding – een bachelor- of graduaatsdiploma op zak heeft (OESO-gemiddelde: 43%). Dit percentage stijgt naar 54% wanneer we één jaar later kijken (OESO-gemiddelde: 59%) en naar 70% na drie jaar (OESO-gemiddelde: 70%). Hoewel het afstudeerpercentage in de Vlaamse Gemeenschap uiteindelijk het niveau van de OESO-landen samen bereikt, ligt het aandeel studenten dat binnen de vooropgestelde studieduur afstudeert relatief laag.

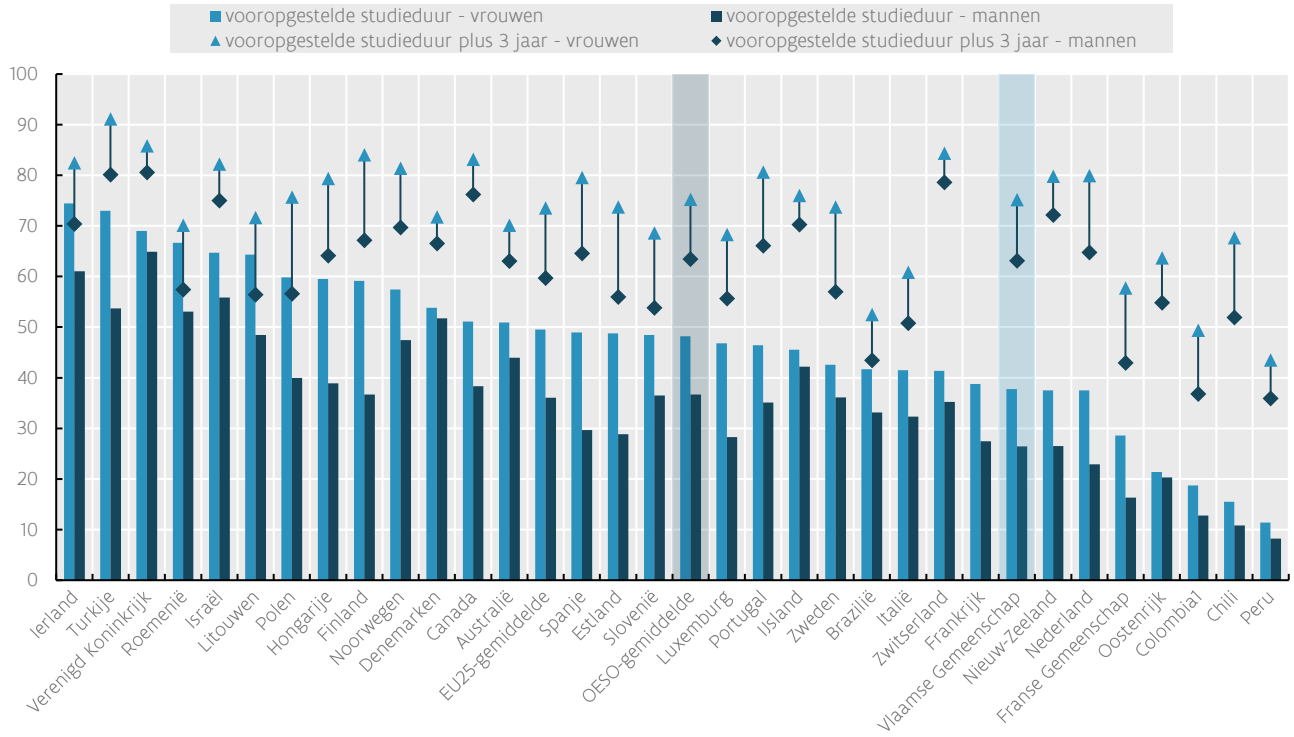
Figuur 2.5: Afstudeerpercentages van instromende studenten in bacheloropleidingen, naar studieduur (2023)

1. Referentiejaar 2022 voor Colombia.
Bron: Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).
Voor gegevens zie Education at a Glance 2025, Part B, Chapter B5, Table B5.1. Voor de metadata: https://stat.link/amtiru, tabblad 'METADATA'.

Bekijken we de afstudeerpercentages uitgesplitst naar geslacht (Figuur 2.6), dan valt op dat vrouwen op alle meetmomenten vaker een diploma behalen dan mannen. Binnen de vooropgestelde studieduur behaalde 38% van de Vlaamse vrouwen een diploma tegenover 26% van de Vlaamse mannen (OESO-gemiddeldes: 48% en 37%). Drie jaar na de vooropgestelde studieduur betrof het 75% van de Vlaamse vrouwen en 63% van de Vlaamse mannen (OESO-gemiddeldes: 75% en 63%).

Figuur 2.6: Afstudeerpercentages van instromende studenten in bacheloropleidingen, naar geslacht en studieduur (2023)

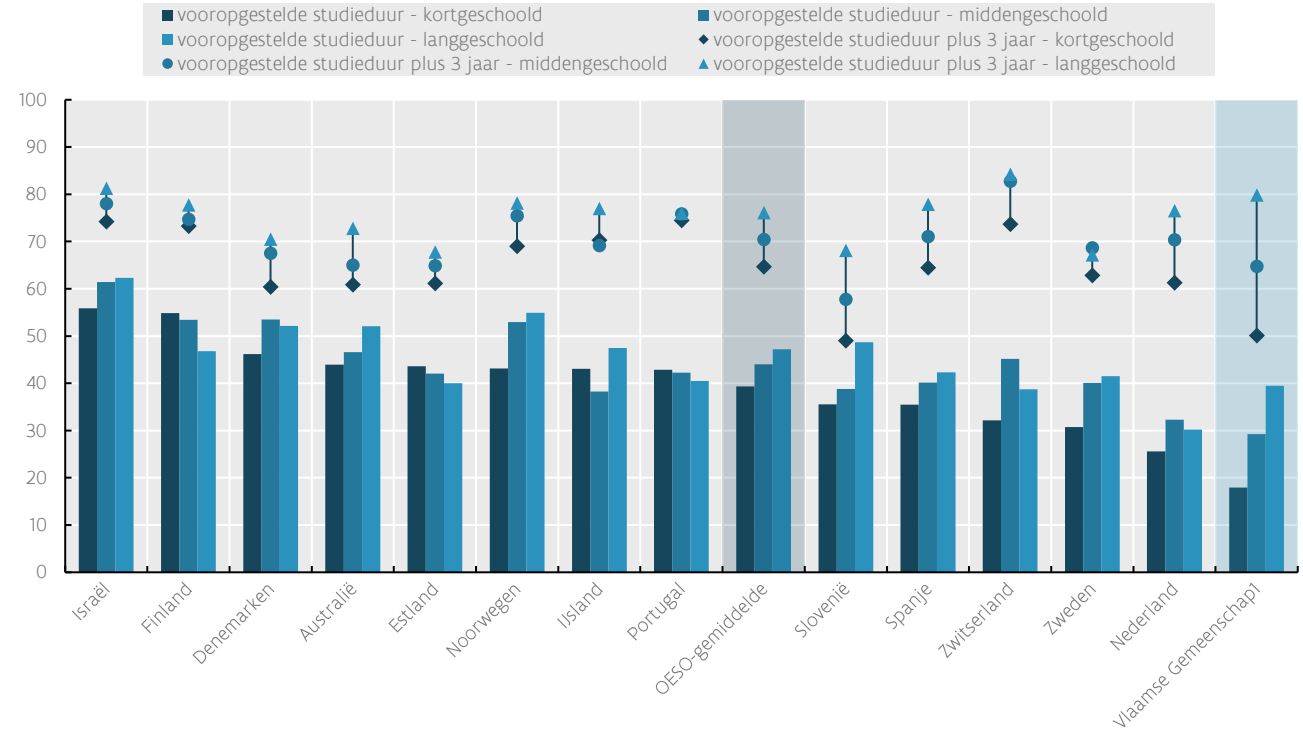

1. Referentiejaar 2022 voor Colombia.
Bron: Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).
Voor gegevens zie Education at a Glance 2025, Part B, Chapter B5, Table B5.1.

In Figuur 2.7 splitsen we de afstudeerpercentages uit naar het opleidingsniveau van de ouders. Deze gegevens dienen zorgvuldig geïnterpreteerd te worden wegens grote verschillen in populaties binnen de categorieën en tussen de landen. Voor de Vlaamse Gemeenschap betreft het enkel het opleidingsniveau van de moeder.

Studenten van wie de ouders langer geschoold zijn behalen over het algemeen vaker een diploma, zowel binnen de vooropgestelde studieduur als na 3 bijkomende studiejaren. Binnen de vooropgestelde studieduur behaalt 40% van de Vlaamse studenten met een langgeschoolde moeder een bachelordiploma, tegenover 18% van de Vlaamse studenten met een kortgeschoolde moeder (OESO-gemiddeldes: 47% en 39%). Na drie extra jaren behaalt 80% van de Vlaamse studenten met een langgeschoolde moeder een bachelordiploma, tegenover 50% van de Vlaamse studenten met een kortgeschoolde moeder (OESO-gemiddeldes: 76% en 65%).

Figuur 2.7: Afstudeerpercentages van instromende studenten in bacheloropleidingen, naar opleidingsniveau van de ouders en studieduur (2023)

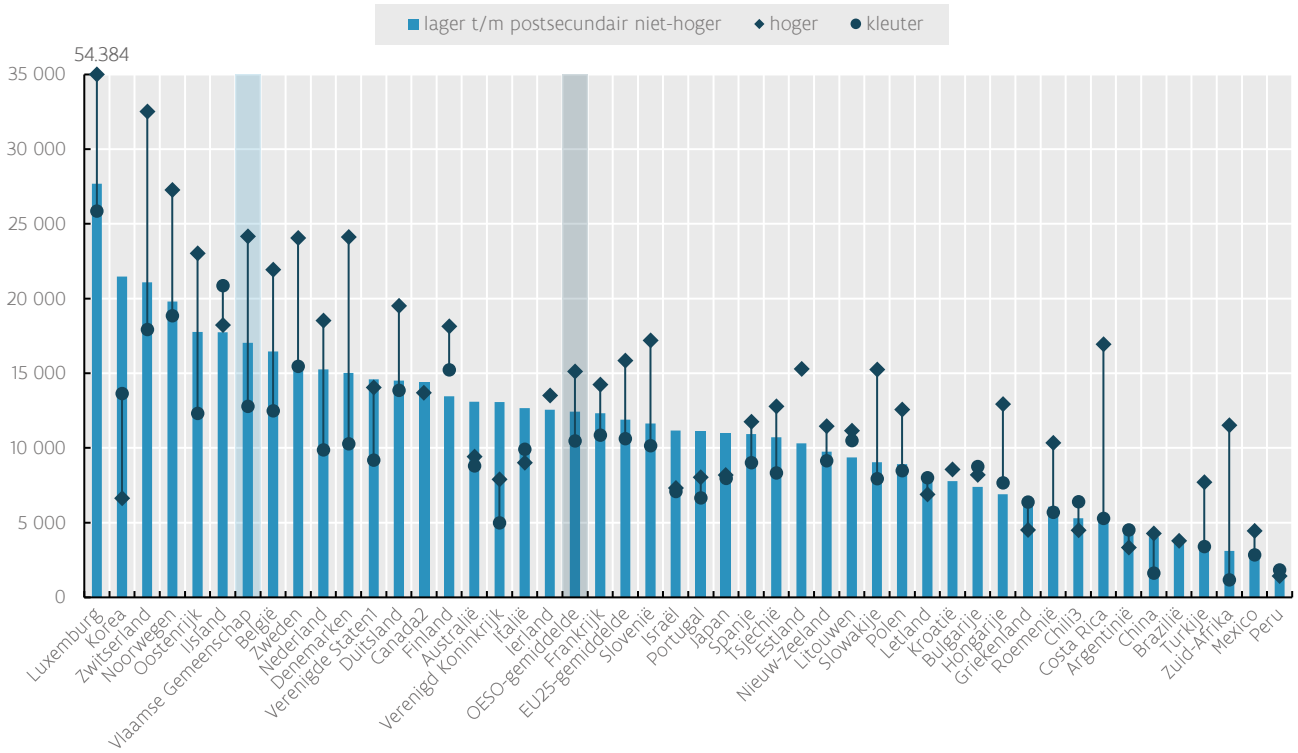
1.Voor de Vlaamse Gemeenschap is enkel opleidingsniveau van de moeder opgenomen.
Deze gegevens dienen zorgvuldig geïnterpreteerd te worden wegens grote verschillen in populaties binnen de categorieën en tussen de landen.
Bron: Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).
Voor gegevens zie OESO Dashboard Tertiary Education Systems.

3 INVESTERINGEN IN ONDERWIJS

3.1 Overheidsuitgaven per student

De overheidsuitgaven per leerling of student verschillen aanzienlijk tussen landen én onderwijsniveaus. Figuur 3.1 geeft de overheidsuitgaven per leerling of student weer, uitgesplitst naar onderwijsniveau. Over het algemeen liggen de kosten per leerlingen hoger naarmate het onderwijsniveau stijgt. Dat patroon zien we ook in de Vlaamse Gemeenschap. In het kleuteronderwijs bedragen de overheidsuitgaven per leerling 12.772 USD. Voor het lager tot en met postsecundair niet-hoger onderwijs gaat het om 17.037 USD per leerling. De kosten zijn het hoogst in het hoger onderwijs, waar per student 24.143 USD aan overheidsmiddelen wordt geïnvesteerd. Op elk van deze niveaus liggen de Vlaamse uitgaven hoger dan het OESO-gemiddelde, waar het respectievelijk om 10.450 USD, 12.438 USD en 15.102 USD per leerling of student gaat.

Figuur 3.1: Overheidsuitgaven aan onderwijsinstellingen per voltijds equivalent student, naar onderwijsniveau (2022)

Omgerekend in equivalente Amerikaanse dollars met behulp van kkp.
Uitgaven aan kleuteronderwijs gebaseerd op koppen in plaats van voltijds equivalent.
Uitgaven voor hoger onderwijs inclusief O&O.
1. Referentiejaar 2021 voor de Verenigde Staten.
2. Lager onderwijs inclusief kleuteronderwijs.
3. Inclusief betalingen van huishoudens buiten onderwijsinstellingen.
Bron: UNESCO-OESO-Eurostat dataverzameling (UOE).
Voor gegevens zie Education at a Glance 2025, Part C, Chapter C1 en C2, Table C1.1 en Table C2.1.

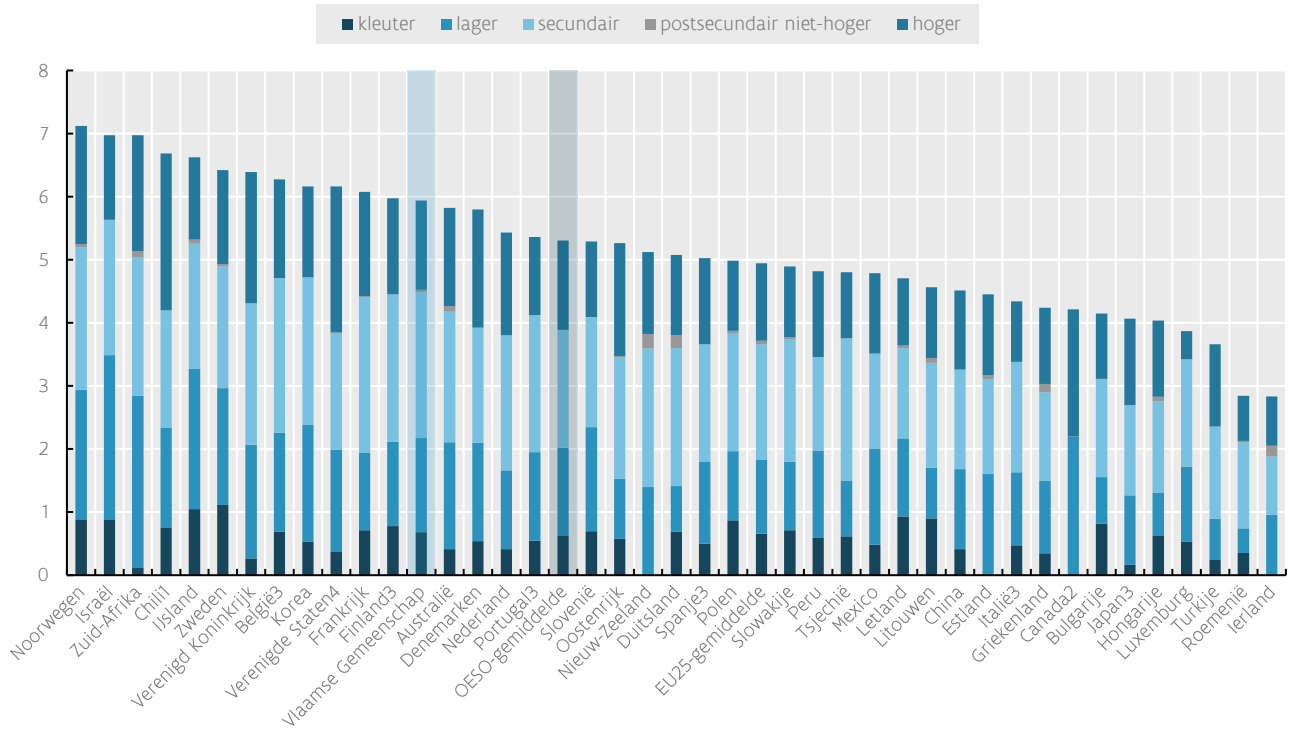
3.2 Totale uitgaven als percentage van het bbp

Figuur 3.2 toont de totale uitgaven aan onderwijsinstellingen uitgedrukt als percentage van het bbp, uitgesplitst naar onderwijsniveau. Deze maat geeft weer welk deel van de totale economische draagkracht een land aan onderwijs besteedt. De totale uitgaven omvatten zowel publieke als private middelen.

Hoge uitgaven per leerling gaan niet altijd gepaard met een hoge relatieve inzet van middelen. In landen met een hoog bbp, zoals Luxemburg, zijn de uitgaven per student hoog, maar wordt relatief gezien een kleiner deel van het bbp besteed aan onderwijs. Het omgekeerde geldt voor landen als Chili, waar de absolute uitgaven lager liggen, maar de uitgaven als percentage van het bbp hoger liggen dan het OESO-gemiddelde.

De Vlaamse Gemeenschap combineert hoge uitgaven per leerling (Figuur 3.1) met hoge relatieve uitgaven ten opzichte van het bbp. Voor kleuteronderwijs gaat het om 0,7% van het bbp tegenover 0,6% gemiddeld overheen de OESO-landen. In het lager onderwijs bedraagt dit 1,5% (OESO-gemiddelde: 1,4%), in het secundair onderwijs 2,3% (OESO-gemiddelde: 1,9%) en in het hoger onderwijs 1,4% (OESO-gemiddelde: 1,4%).

Figuur 3.2: Totale uitgaven aan onderwijsinstellingen als percentage van het bbp, naar onderwijsniveau (2022)

Uitgaven voor hoger onderwijs inclusief O&O.
1. Inclusief betalingen van huishoudens buiten onderwijsinstellingen.
2. Lager onderwijs inclusief kleuteronderwijs.
3. Secundair onderwijs inclusief postsecundair niet-hoger onderwijs.
4. Referentiejaar 2021 voor de Verenigde Staten.
Bron: UNESCO-OESO-Eurostat dataverzameling (UOE).
Voor gegevens zie Education at a Glance 2025, Part C, Chapter C1, Figure C1.5.

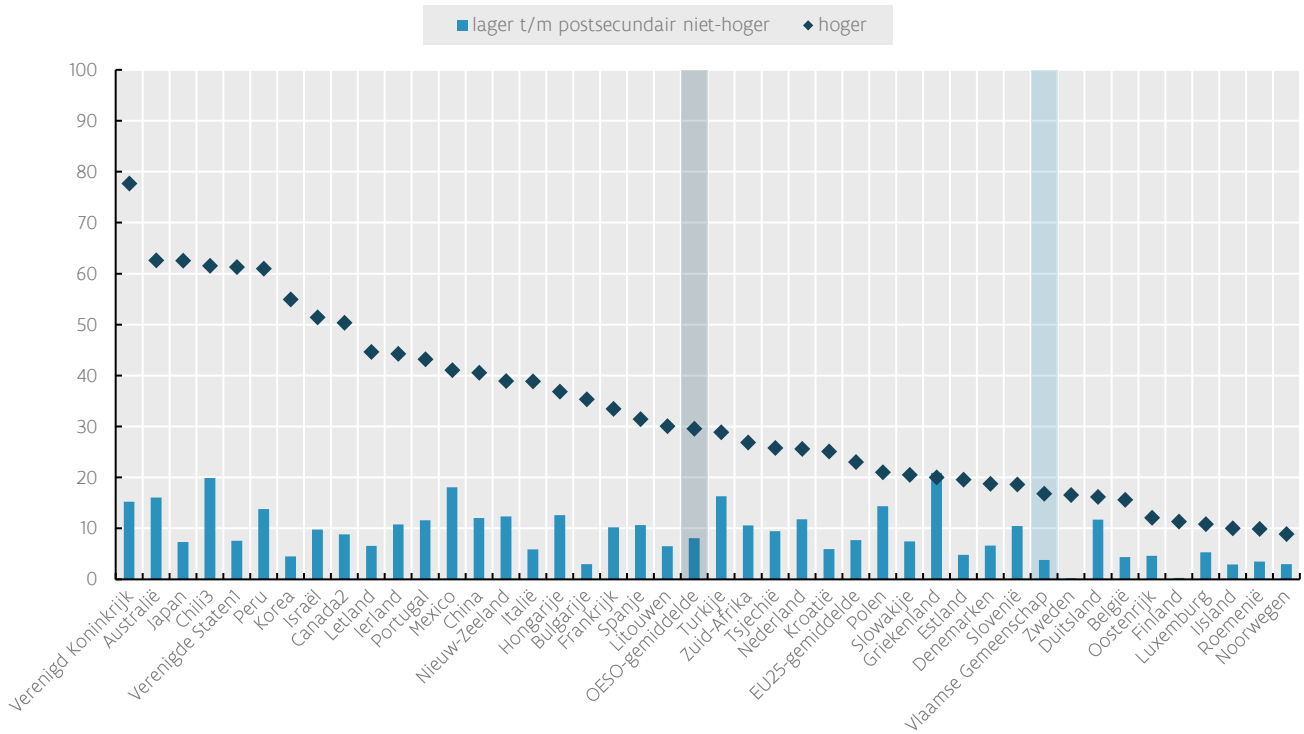
3.3 Private uitgaven

Figuur 3.3 toont de private uitgaven als percentage van de totale uitgaven aan onderwijsinstellingen voor het lager tot en met postsecundair niet-hoger onderwijs en voor het hoger onderwijs. Private uitgaven omvatten zowel bijdragen van huishoudens (ouders en leerlingen), als uitgaven door bedrijven en andere private entiteiten.

Het aandeel private uitgaven in het lager, secundair en postsecundair niet-hoger onderwijs is in de meeste landen beperkt. Gemiddeld overheen de OESO-landen zijn de overheidsuitgaven goed voor 12.438 USD per leerling, terwijl slechts 1.088 USD afkomstig is uit private bronnen. In Vlaanderen is dit patroon nog sterker: de overheid investeert 17.037 USD per leerling, terwijl de private bijdragen beperkt blijven tot 651 USD per leerling.

In het hoger onderwijs ligt het aandeel private uitgaven over het algemeen hoger. In landen zoals het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten overstijgen de private uitgaven zelfs de overheidsinvesteringen, gedeeltelijk door de hogere inschrijvingsgelden. In de Scandinavische landen daarentegen is de rol van private financiering veel beperkter. Het hoger onderwijs wordt er hoofdzakelijk publiek bekostigd en is voor studenten kosteloos beschikbaar. In de Vlaamse Gemeenschap neemt de overheid het grootste deel van de uitgaven in het hoger onderwijs voor haar rekening: 24.143 USD per student komt van publieke middelen, tegenover 4.886 USD uit private bronnen.

Figuur 3.3: Private uitgaven als percentage van de totale uitgaven per voltijds equivalent student, naar onderwijsniveau (2022)

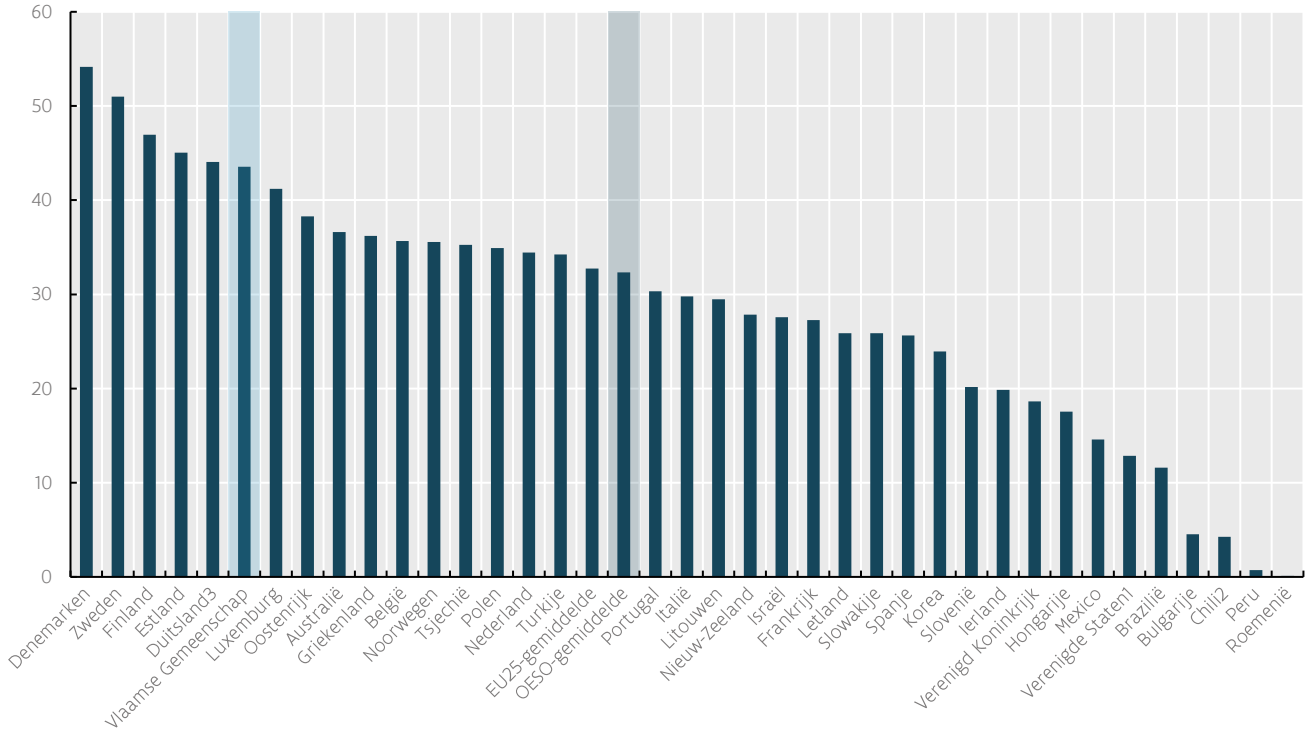

Uitgaven voor hoger onderwijs inclusief O&O.
Berekend per voltijds equivalent student, uitgaven aan onderwijsinstellingen.
1. Referentiejaar 2021 voor de Verenigde Staten.
2. Lager onderwijs inclusief kleuteronderwijs.
3. Inclusief betalingen van huishoudens buiten onderwijsinstellingen.
Bron: UNESCO-OESO-Eurostat dataverzameling (UOE).
Voor gegevens zie Education at a Glance 2025, Part C, Chapter C1, Table C1.1.

3.4 Onderzoek & Ontwikkeling

De middelen voor Onderzoek & Ontwikkeling (O&O) vormen een belangrijk onderdeel van de uitgaven aan hoger onderwijs. Figuur 3.4 toont de uitgaven aan O&O per student als aandeel van de totale uitgaven in hoger onderwijs. Gemiddeld besteden de OESO-landen 6.932 USD per student aan O&O, ongeveer 32% van de totale uitgaven per student. In de Vlaamse Gemeenschap ligt dit bedrag aanzienlijk hoger: 12.638 USD per student, goed voor 44% van de totale uitgaven van 29.029 USD per student.

Figuur 3.4: O&O-uitgaven als percentage van de totale uitgaven per voltijds equivalent student in hoger onderwijs (2022)

Uitgaven aan onderwijsinstellingen.
1. Referentiejaar 2021 voor de Verenigde Staten.
2. Inclusief betalingen van huishoudens buiten onderwijsinstellingen.
3. Inclusief bepaalde uitgaven voor postsecundair niet-hoger en beroepsgericht hoger secundair onderwijs in Duitsland.
Bron: UNESCO-OESO-Eurostat dataverzameling (UOE).
Voor gegevens zie Education at a Glance 2025, Part C, Chapter C5, Table C5.1.

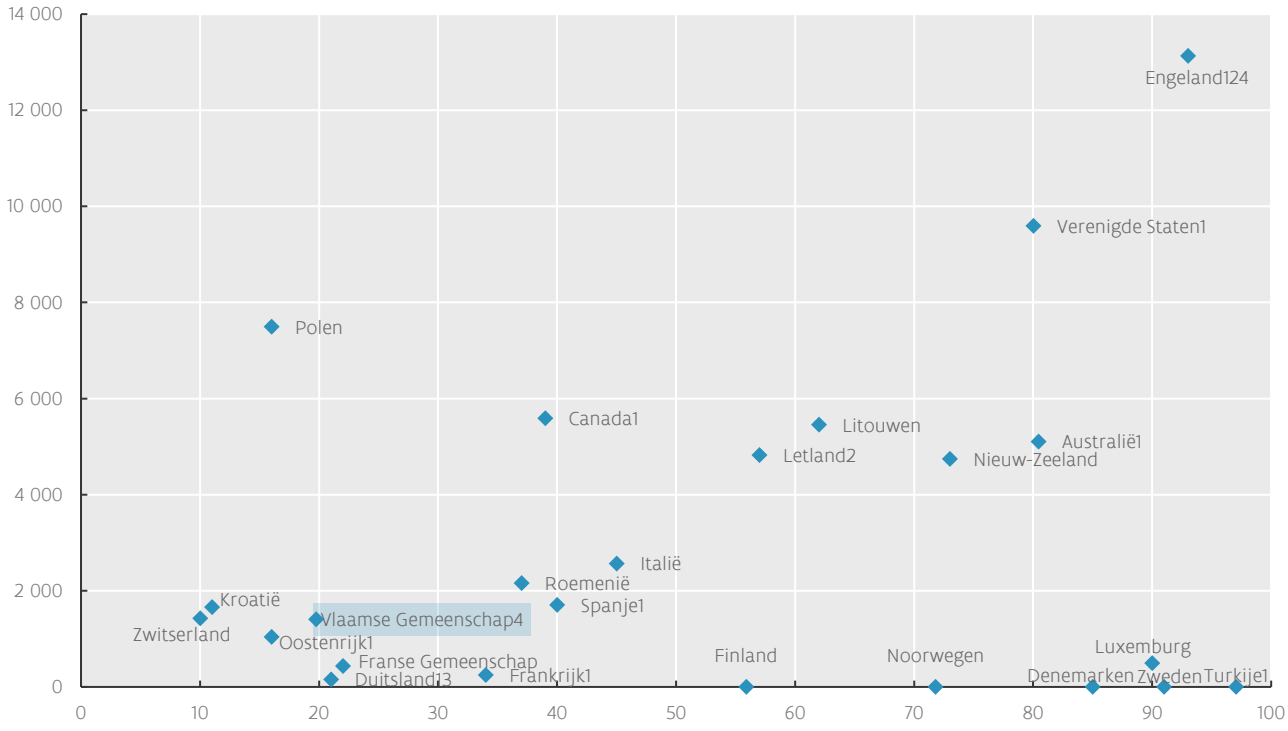
3.5 Inschrijvingsgeld en overheidssteun

Figuur 3.5 toont de gemiddelde jaarlijkse inschrijvingsgelden aangerekend door publieke instellingen aan nationale bachelorstudenten, afgezet tegen het aandeel studenten dat directe publieke financiële steun ontvangt.

Internationaal kenmerkt de Vlaamse Gemeenschap zich door een combinatie van gematigde inschrijvingsgelden en gerichte financiële ondersteuning voor studenten. Dit beleid is vergelijkbaar met dat van de Franse Gemeenschap, Kroatië, Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland. In Angelsaksische landen, zoals de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk, zijn de inschrijvingsgelden hoog. Daar voorziet de overheid uitgebreide financiële ondersteuning, voornamelijk in de vorm van studieleningen. In Scandinavische landen en Finland is het hoger onderwijs vrijwel kosteloos en ontvangen studenten brede financiële steun, waardoor deelname voor vrijwel iedereen mogelijk is.

De Vlaamse Gemeenschap bevindt zich met haar gematigde inschrijvingsgelden en gerichte steun in een middenpositie: het hoger onderwijs blijft toegankelijk, terwijl financiële middelen gericht worden ingezet om studenten waar nodig te ondersteunen.

Figuur 3.5: Gemiddeld jaarlijks inschrijvingsgeld aangerekend door publieke instellingen aan nationale bachelorstudenten en aandeel studenten dat directe financiële overheidssteun ontvangt (2022/2023)

1. Referentiejaar verschilt van 2022-2023.
2. Overheidsafhankelijke private instellingen in plaats van publieke instellingen.
3. Inclusief graduaats- en masteropleidingen en inclusief buitenlandse studenten.
4. Inclusief graduaatsopleidingen.

Bron: UNESCO-OESO-Eurostat dataverzameling (UOE).
Voor gegevens zie Education at a Glance 2025, Part C, Chapter C5, Figure C5.6.

4 LEEROMGEVING, DE ORGANISATIE VAN SCHOLEN EN LERAREN

4.1 Leerplicht en theoretische onderwijsloopbaan

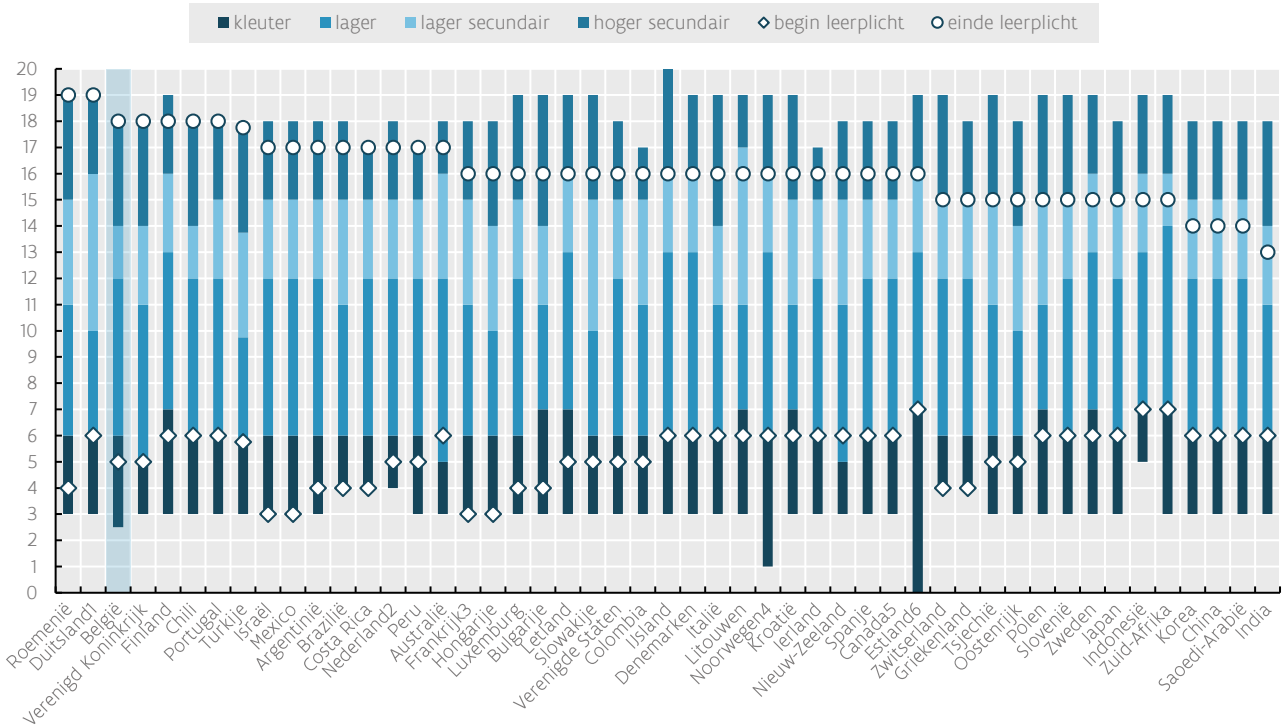
Figuur 4.1 toont onder meer de leerplichtleeftijden in de OESO-landen. België kent een relatief lange leerplichtperiode. Terwijl de Belgische minimumleeftijd van 5 jaar eerder gemiddeld is, ligt de maximumleeftijd enkel hoger in Roemenië en Duitsland.

In de meeste OESO-landen kunnen kinderen vanaf 3 jaar instappen in het kleuteronderwijs, en vanaf 6 jaar in het lager onderwijs. In veel Angelsaksische landen ligt de instapleeftijd in het lager onderwijs op 5 jaar (Verenigd Koninkrijk, Australië en Nieuw-Zeeland). De duur van het lager onderwijs varieert van vier jaar (bijv. Duitsland, Oostenrijk) tot zeven jaar (IJsland, Denemarken, Noorwegen).

Het lager secundair onderwijs omvat in België voor alle Gemeenschappen de eerste graad van het secundair onderwijs, oftewel slechts twee leerjaren. Alleen Chili en Zuid-Afrika kennen een gelijkaardige duur. Het lager secundair onderwijs duurt het langst in Litouwen (6 jaar), Duitsland en Slowakije (beiden 5 jaar).

De theoretische instapleeftijd in het hoger secundair onderwijs is 15 jaar in ruim de helft van de OESO-landen. In de meeste OESO-landen ronden jongeren het hoger secundair onderwijs af nadat de leerplicht is geëindigd.

Figuur 4.1: Leerplichtleeftijd en onderwijsloopbaan naar theoretische leeftijd per niveau (2023)

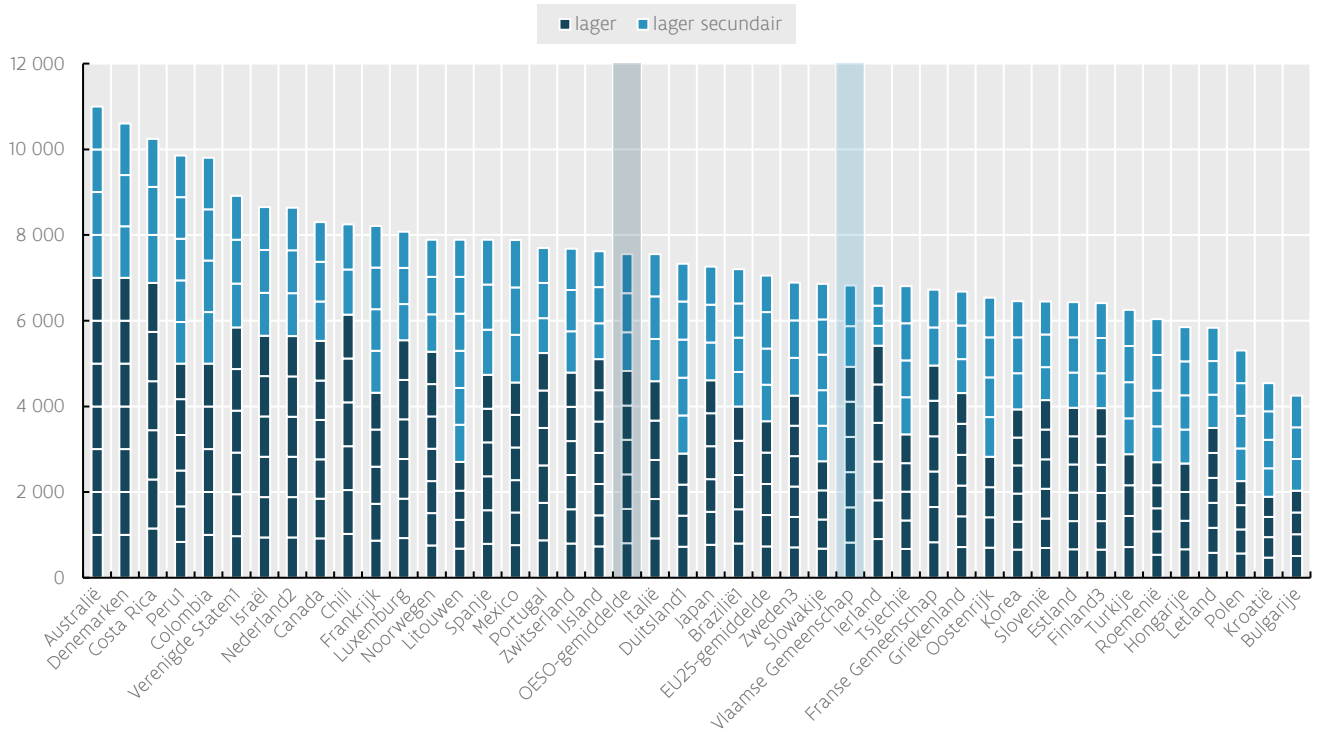
1. Er zijn verschillen tussen de Duitse deelstaten qua duur en instapleeftijd van verschillende niveaus. Daarnaast zijn er verschillen afhankelijk van de gevolgde onderwijsloopbaan.
2. De theoretische duur van het Nederlands lager en hoger secundair onderwijs varieert afhankelijk van de gevolgde onderwijsloopbaan.
3. Sinds september 2020 zijn 16-18-jarige Franse jongeren verplicht om zich te engageren voor onderwijs, vorming of maatschappelijke participatie.
4. Kinderopvang en kleuteronderwijs worden geïntegreerd aangeboden in Noorwegen. Er is geen minimale inschrijvingsleeftijd. Kinderen hebben recht op een plaats vanaf het jaar waarin ze één jaar worden. De theoretische duur van hoger secundair onderwijs varieert afhankelijk van de gekozen onderwijsloopbaan.
5. In Québec telt het hoger secundair onderwijs twee leerjaren.
6. Kinderopvang en kleuteronderwijs worden geïntegreerd aangeboden in Estland.
Bron: UNESCO-OESO-Eurostat dataverzameling (UOE).
Voor gegevens zie Education at a Glance 2025, Annex 1, Table X1.3.

4.2 Instructietijd

Figuur 4.2 toont de verplichte minimale onderwijstijd in klokuren per leerjaar voor het lager en lager secundair onderwijs. Vlaanderen bevindt zich in de middenmoot voor wat betreft het minimumaantal klokuren per leerjaar in het lager onderwijs. Met 821 klokuren per leerjaar scoren we iets boven het OESO-gemiddelde van 804 klokuren. Aan de onderkant vinden we Kroatië, Bulgarije en Roemenië (rond de 500 klokuren); aan de bovenkant Costa Rica, Chili, Australië en Denemarken (rond de 1000 klokuren).

Zoals eerder benoemd kennen de Vlaamse en Franse Gemeenschap het laagste aantal leerjaren in het lager secundair onderwijs, namelijk 2. Dit verklaart deels waarom de Vlaamse Gemeenschap in vergelijking met andere OESO-landen een relatief lage totale onderwijstijd heeft. Het minimumaantal klokuren per jaar ligt in de Vlaamse Gemeenschap (949 klokuren) hoger dan het OESO-gemiddelde (909 klokuren). Een hoger aantal klokuren per leerjaar vinden we in onder meer Colombia en Denemarken (beiden 1200 klokuren). In Ierland, Kroatië en Bulgarije ligt het aantal klokuren een stuk lager (variërend van 465 tot 740 klokuren).

Figuur 4.2: Verplichte minimale onderwijstijd in klokuren in publieke instellingen van het lager en lager secundair onderwijs (2025)

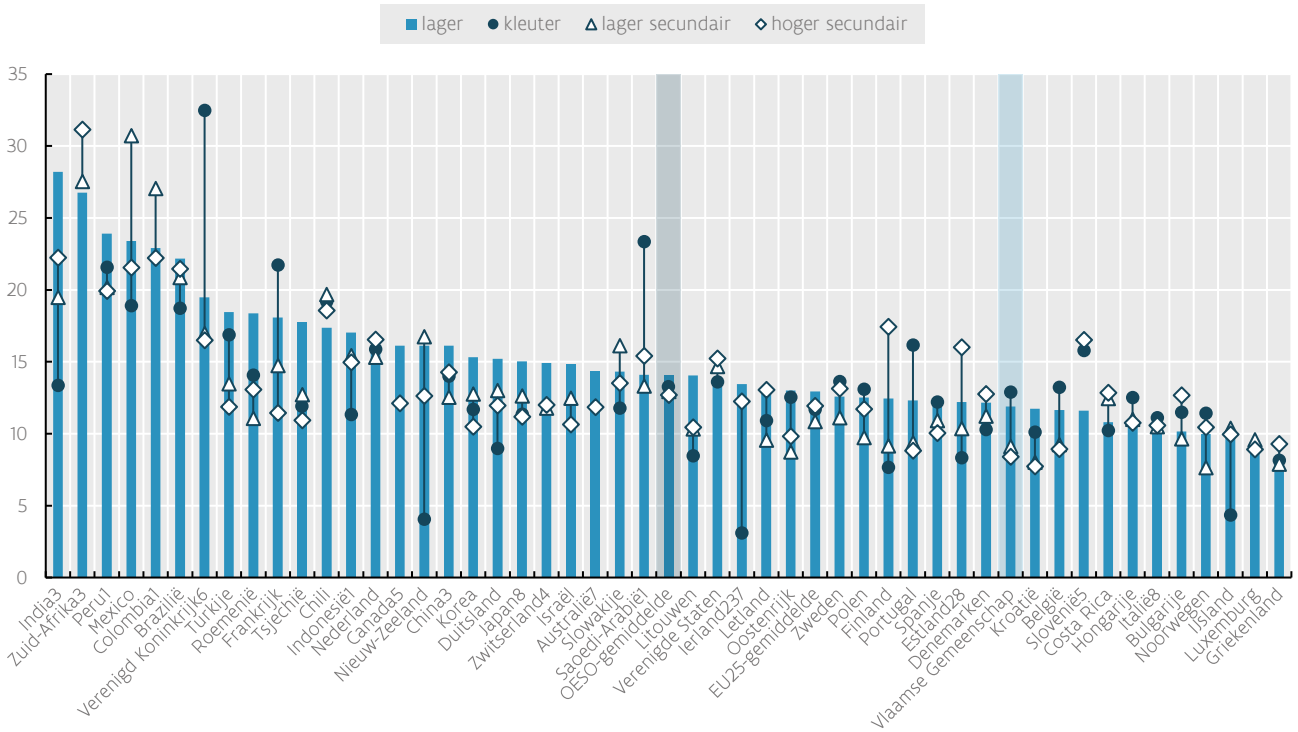
1. Referentiejaar is 2024.
2. Het aantal leerjaren in lager secundair onderwijs in Nederland is 3 (havo, vwo) of 4 (vmbo). Het 4de jaar vmbo is niet opgenomen.
3. Schatting van het aantal uren per leerjaar, omdat de instructietijd voor sommige vakken over meerdere leerjaren verspreid kan worden.
Bron: UNESCO-OESO-Eurostat dataverzameling (UOE).
Voor gegevens zie Education at a Glance 2025, Part D, Chapter D1, Table D1.1.

4.3 Leerling – leerkrachtratio

De leerling-leerkrachtratio geeft het aantal leerlingen weer per voltijds equivalent bezoldigd onderwijzend personeelslid. De ratio is niet gelijk aan de gemiddelde klasgrootte, maar is eerder een investeringsindicator. Hoe lager de ratio, hoe meer investeringen in onderwijzend personeel werden gedaan. Figuur 4.3 toont de leerling-leerkrachtratio, opgesplitst naar onderwijsniveau. De berekening gebeurt op basis van ISCED-niveaus, wat betekent dat ook basiseducatie en volwassenenonderwijs worden meegerekend.

De Vlaamse Gemeenschap heeft een relatief lage leerling-leerkrachtratio. In het kleuter- en lager onderwijs (13 en 12) liggen de cijfers dicht bij de OESO-gemiddelden (13 en 14). In het lager secundair onderwijs (ISCED 2) is het verschil groter, met 9 leerlingen per leraar tegenover gemiddeld 13 in de OESO-landen. Ook in het hoger secundair onderwijs (ISCED 3) ligt de Vlaamse ratio met 9 leerlingen per leraar duidelijk lager dan het OESO-gemiddelde van 13. In vergelijking met de buurlanden bevindt Vlaanderen zich in de lage middenmoot. In landen als Nederland en Frankrijk zijn de ratio's hoger, terwijl Luxemburg de laagste ratio's kent.

Figuur 4.3: Leerling-leerkrachtratio naar onderwijsniveau (2023)

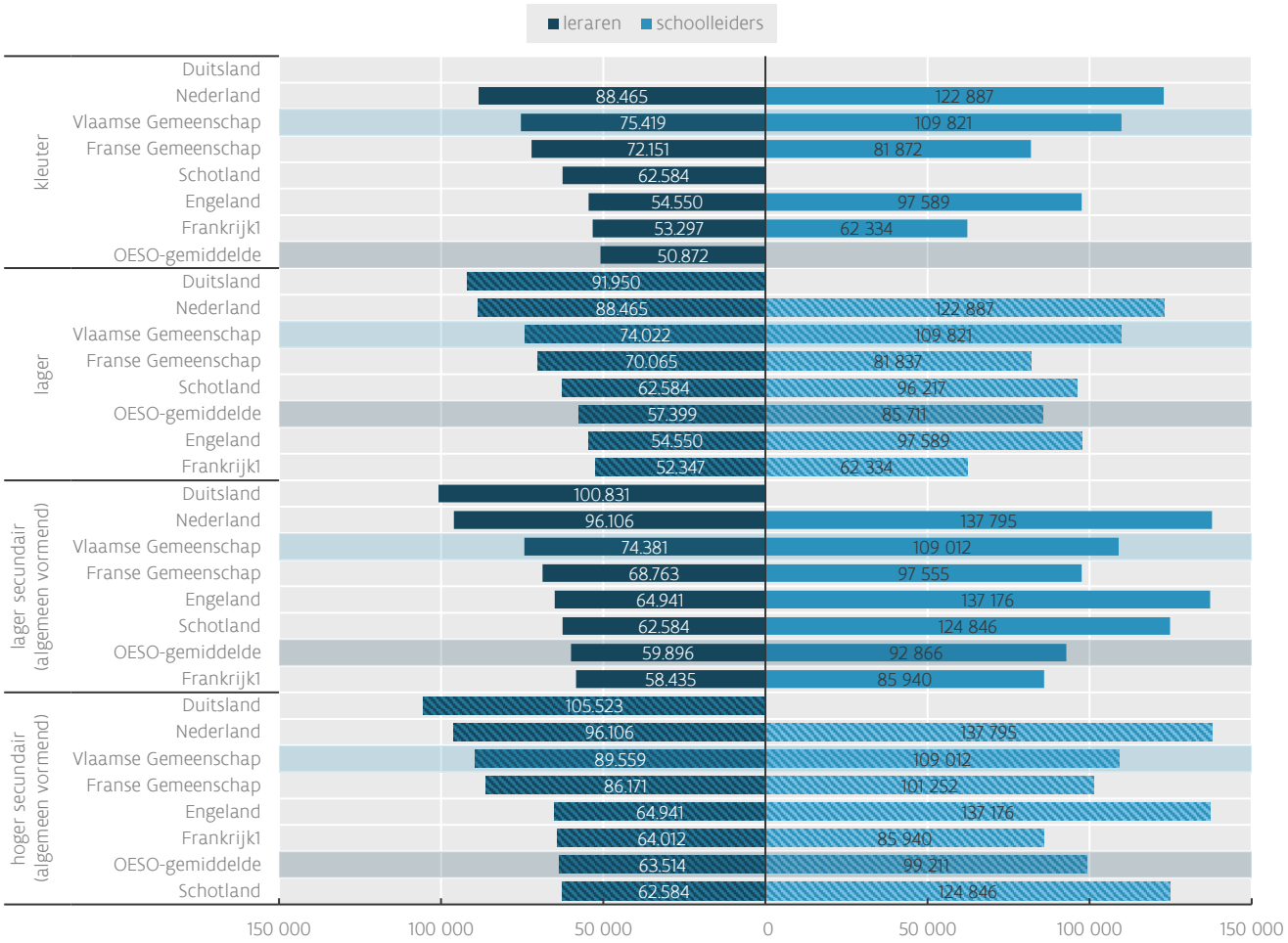
1. Referentiejaar verschilt van 2023: 2022 voor Colombia, Peru en Saudi-Arabië; 2018 voor Indonesië.
2. Kleuteronderwijs inclusief kinderopvang met een educatief programma (Estland, Ierland).
3. Referentiejaar lager onderwijs verschilt van 2023: 2022 voor Ierland, China, India en Saudi-Arabië.
4. Alleen publieke instellingen (Zwitserland).
5. Lager onderwijs inclusief lager secundair onderwijs (Canada, Slovenië).
6. Hoger secundair onderwijs bevat enkel algemeen vormend onderwijs (Verenigd Koninkrijk).
7. Hoger secundair onderwijs inclusief lager secundair onderwijs (Australië, Ierland).
8. Hoger secundair onderwijs inclusief postsecundair niet-hoger onderwijs (Estland, Japan, Italië).

Bron: UNESCO-OESO-Eurostat dataverzameling (UOE).
Voor gegevens zie Education at a Glance 2025, Part D, Chapter D2, Table D2.1 en Table D2.2.

4.4 Salarissen van leraren en schoolleiders

Education at a Glance brengt jaarlijks de salarissen van leraren en schoolleiders op verschillende manieren in kaart. Zo monitort men (1) de 'statutory salaries' of wettelijke salarissen volgens officiële barema's, (2) de reële salarissen (incl. bonussen en toelagen), en (3) de relatieve salarissen, waarbij wordt vergeleken met andere werknemers. In deze sectie focussen we op de reële en relatieve salarissen waarbij we Vlaanderen vergelijken met de buurlanden en het OESO-gemiddelde.

Figuur 4.4: Gemiddelde reële salarissen van 25-64-jarige leraren en schoolleiders (met minimale kwalificatie), naar onderwijsniveau (2024)

Jaarlijkse gemiddelde salarissen (incl. bonussen en toelagen) in publieke instellingen.
Omgerekend in equivalente Amerikaanse dollars met behulp van kkp voor private consumptie.
1. Referentiejaar is een kalenderjaar in plaats van schooljaar voor Frankrijk.
Bron: Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).
Voor gegevens zie Education at a Glance 2025, Part D, Chapter D3, Table D3.3.

De salarissen van leraren liggen in Vlaanderen aanzienlijk hoger dan het OESO-gemiddelde. Uit Figuur 4.4 leren we bijvoorbeeld dat het reële jaarsalaris van een leraar lager onderwijs in Vlaanderen, gecorrigeerd naar koopkracht en geconverteerd naar Amerikaanse dollar, 74.022 USD bedraagt tegenover een OESO-gemiddelde van 57.399 USD. In vergelijking met de buurlanden neemt Vlaanderen een middenpositie in waarbij het jaarsalaris van leraren in Nederland en Duitsland hoger en in de Franse Gemeenschap, Frankrijk, Engeland en Schotland lager ligt dan dat van Vlaamse leraren. Data over de reële salarissen van leraren in Luxemburg ontbreken, maar de wettelijke salarissen zijn wel beschikbaar (in Table D3.1 van EAG). De wettelijke salarissen van Luxemburgse leraren blijken de hoogste te zijn van alle deelnemende OESO landen en partnerlanden, en overstijgen dus ook die van Vlaamse leraren.

Ook de salarissen van Vlaamse schoolleiders (met minimale kwalificatie) in het kleuteronderwijs en lager onderwijs liggen aanzienlijk boven het OESO-gemiddelde en hoger dan in Frankrijk, de Franse Gemeenschap, Schotland en Engeland. Enkel de schoolleiders in Nederland verdienen meer dan hun Vlaamse collega's in het basisonderwijs. In het secundair onderwijs vallen de salarissen van Vlaamse schoolleiders met minimale kwalificatie lager uit dan in Nederland, Engeland en Schotland, maar zijn ze hoger dan in de Franse Gemeenschap, Frankrijk en het OESO-gemiddelde. Omdat enkel data over schoolleiders met minimale kwalificatie wordt verzameld, hebben deze gegevens in Vlaanderen uitsluitend betrekking op personeelsleden met een bachelordiploma. Voor Vlaanderen geeft dit een beperkt beeld aangezien slechts 10% van hen over een bachelordiploma beschikt en 90% over een masterdiploma.

De reële salarissen van schoolleiders liggen in de meeste OESO-landen gemiddeld iets meer dan 50% hoger dan die van leerkrachten in het lager en secundair onderwijs. In Vlaanderen bedraagt de kloof tussen leraren en schoolleiders ook meer dan 45%, met uitzondering van het hoger secundair onderwijs. Dit verschil is echter te verklaren doordat er enerzijds over alle leraren (zowel met een bachelor- als een masterdiploma) wordt gerapporteerd, en anderzijds enkel over schoolleiders met een bachelordiploma, wat een enigszins vertekend beeld geeft.

In de meeste OESO-landen stijgen de salarissen van leraren en schoolleiders naargelang het onderwijsniveau (kleuter, lager, secundair) waarin men lesgeeft. In Vlaanderen is diplomaverloning nog steeds dominant, waardoor de verschillen tussen de salarissen in het kleuter- lager en de eerste graad van het secundair onderwijs (waar het personeel steeds een bachelorsdiploma heeft) minimaal zijn, maar het salaris aanzienlijk hoger ligt in de tweede en derde graad (personeel met bachelor- of masterdiploma). In Vlaanderen bedraagt het salarisverschil tussen leerkrachten in de eerste graad van het secundair onderwijs (74.381 USD) en die in de tweede en derde graad (89.559 USD) 20,4%. Dat verschil ligt aanzienlijk boven het OESO-gemiddelde, waar leerkrachten in het hoger secundair onderwijs slechts 6,0% meer verdienen dan die in het lager secundair onderwijs.

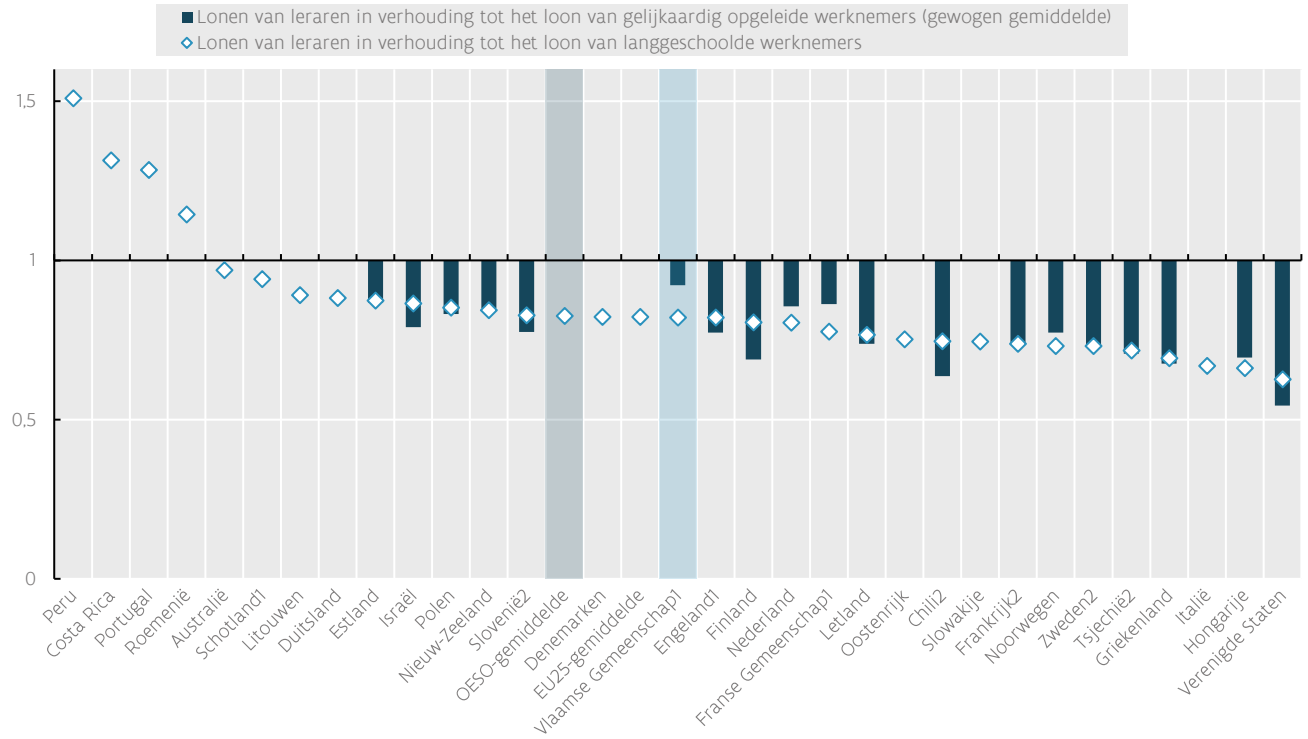
In België zijn de regionale loonverschillen beperkter dan in andere federale landen zoals Canada, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten. Opvallend is echter dat de reële loonverschillen tussen de Vlaamse en de Franse Gemeenschap groter zijn voor schoolleiders dan voor leerkrachten. Zo liepen in het hoger secundair onderwijs de lerarensalarissen uiteen van 86.171 USD in de Franse Gemeenschap tot 89.559 USD in de Vlaamse Gemeenschap, een verschil van 4%. Bij schoolleiders bedroeg het loon 101.252 USD in de Franse Gemeenschap tegenover 109.012 USD in de Vlaamse Gemeenschap, een verschil van 8%.

4.5 Relatieve salarissen van leraren

Education at a Glance brengt ook de relatieve salarissen van leraren ten opzichte van werknemers in kaart. De salarissen van leerkrachten in het kleuter-, lager- en algemeen secundair onderwijs bedragen gemiddeld 77% (kleuteronderwijs) tot 91% (hoger secundair) van het inkomen van werknemers in OESO-landen met een diploma hoger onderwijs (ISCED 5-8). In Vlaanderen verdienen leerkrachten 82% (lager onderwijs en secundair eerste graad) tot 99% (secundair tweede en derde graad) van het inkomen van hoogopgeleide werknemers in België.

Naast de vergelijking met alle langgeschoolde werknemers is het ook mogelijk de salarissen van leraren te toetsen aan die van werknemers met een vergelijkbaar opleidingsniveau. Voor Vlaanderen is deze vergelijking zinvoller omdat het onderwijspersoneel grotendeels op bachelorniveau wordt betaald. Figuur 4.5 laat zien dat in het lager onderwijs deze vergelijking iets gunstiger uitvalt: leraren verdienen in Vlaanderen 92% van het loon van gelijkaardig opgeleide werknemers, tegenover 82% in de vergelijking met alle langgeschoolden. Dit verschil hangt samen met het feit dat in het lager onderwijs de vergelijking wordt gemaakt met werknemers met een bachelordiploma, terwijl de bredere groep langgeschoolden ook masters omvat.

Figuur 4.5: Ratio van reële salarissen van 25-64-jarige leraren lager onderwijs t.o.v. de salarissen van werknemers (2024)

Jaarlijkse gemiddelde salarissen (incl. bonussen en toelagen) in publieke instellingen.
1. Gegevens over de lonen van voltijdse werknemers hebben betrekking op het hele land.
2. Referentiejaar lerarensalarissen verschilt van 2024.
Bron: Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).
Voor gegevens zie Education at a Glance 2025, Part D, Chapter D3, Table D3.2.

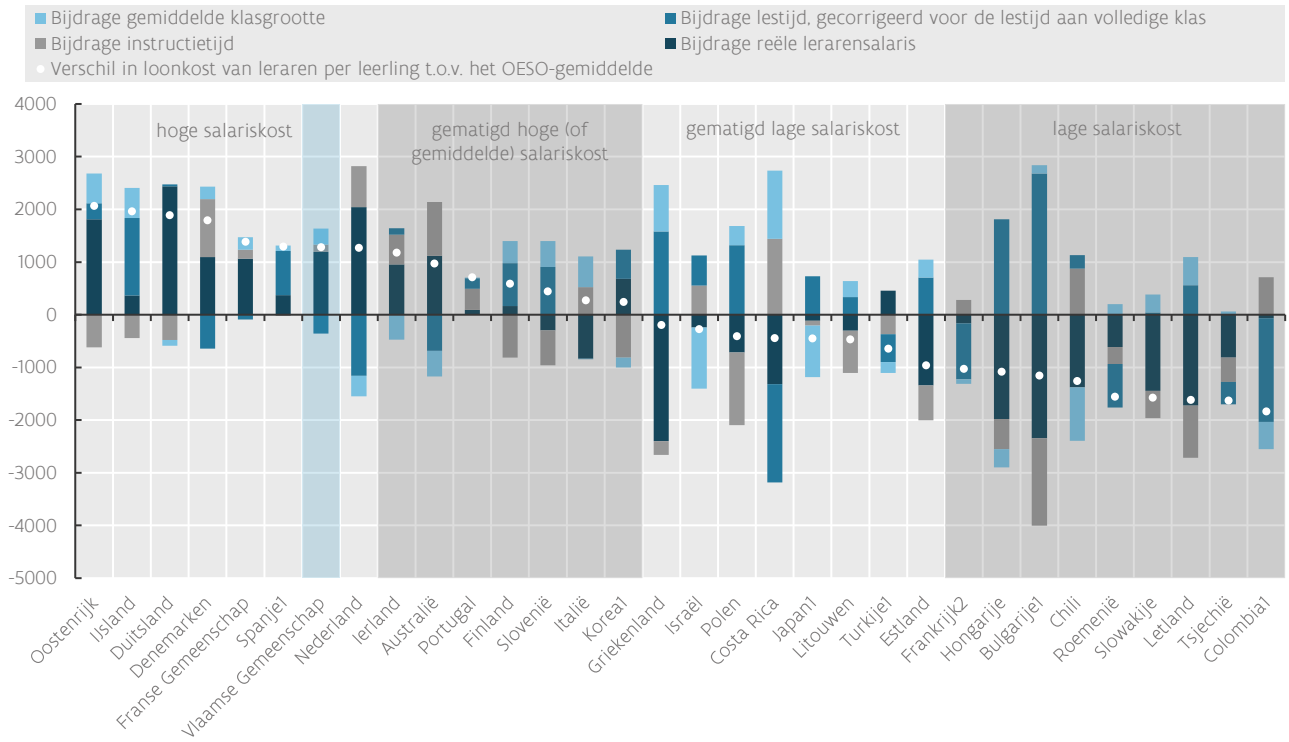
4.6 Factoren die de salariskost van leraren beïnvloeden

De salarissen van het onderwijzend personeel maken veruit het grootste deel uit van de onderwijsuitgaven. Daarom is het relevant om te verkennen welke factoren deze kost beïnvloeden. De loonkost per leerling voor leerkrachten is afhankelijk van vier factoren: (1) het aantal lesuren voor leerlingen (instructietijd); (2) het aantal uren dat leraren lesgeven; (3) de gemiddelde klasgrootte; (4) de salarissen van leraren.

De eerste drie factoren hebben een indirecte impact op de kostprijs omwille van de invloed op het aantal benodigde leraren. Als de instructietijd toeneemt of de lestijd voor leraren afneemt, moeten er, als de overige factoren constant blijven, meer leraren worden aangeworven. Op dezelfde manier zijn er meer leraren nodig indien men de klasgrootte wenst te verkleinen. De impact van de vierde factor, de salarissen van leraren, is direct: hogere salarissen leiden tot hogere personeelskosten.

Componenten zoals de instructietijd en het aantal uren dat leraren lesgeven worden in kaart gebracht op basis van informatie die in de regelgeving zijn opgenomen. Dit betekent dat de resultaten eerder theoretisch van aard zijn en bijvoorbeeld niet de werkelijke tijd weerspiegelen die leraren besteden aan lesgeven. Hoewel in sommige landen gegevens over de gemiddelde klasgrootte beschikbaar zijn, ontbreken dergelijke administratieve data voor Vlaanderen. In de TALIS 2018 survey werd leraren in het lager en lager secundair onderwijs in Vlaanderen wel gevraagd naar de grootte van hun doelklas. Hoewel deze gegevens enigszins verouderd zijn en afwijken van internationale administratieve data, vormen ze de best beschikbare proxy voor de analyses.

Figuur 4.6: Bijdrage van factoren aan de loonkost van leerkrachten per leerling in publieke instellingen, lager onderwijs (2023)

Omgerekend in equivalente Amerikaanse dollars met behulp van kkp voor private consumptie.
Landen zijn gerangschikt in aflopende volgorde van het verschil tussen de loonkost van leerkrachten per leerling en het OESO-gemiddelde.
1. Wettelijk salaris (na 15 jaar ervaring) in plaats van gemiddeld reële salaris (voor leraren van 25 tot 64 jaar).
2. Referentiejaar lerarensalarissen verschilt van 2023.
Bron: Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).
Voor gegevens zie Education at a Glance 2025, Part D, Chapter D4, Table D4.2.

Gemiddeld bedraagt de loonkost per leerling in OESO-landen 3993 USD in het lager onderwijs en 4444 USD in het lager secundair onderwijs. Het verschil tussen lager onderwijs en lager secundair onderwijs is vooral te verklaren door een combinatie van hogere salarissen, meer onderwijstijd voor leerlingen en minder lesuren voor leerkrachten in het lager secundair onderwijs. In Vlaanderen ligt de loonkost per leerling aanzienlijk hoger dan het OESO-gemiddelde: 5269 USD in het lager onderwijs (32% hoger dan OESO gemiddelde) en 7477 USD in het lager secundair onderwijs (68% hoger dan OESO gemiddelde). Eén van de verklaringen voor het relatief dure lager secundair onderwijs in Vlaanderen is dat de gemiddelde klasgrootte daar kleiner is (18 leerlingen) dan in het lager onderwijs (19,3 leerlingen) terwijl dat overheen de OESO landen gemiddeld genomen net omgekeerd is (20,6 in lager onderwijs en 23,1 in lager secundair onderwijs).

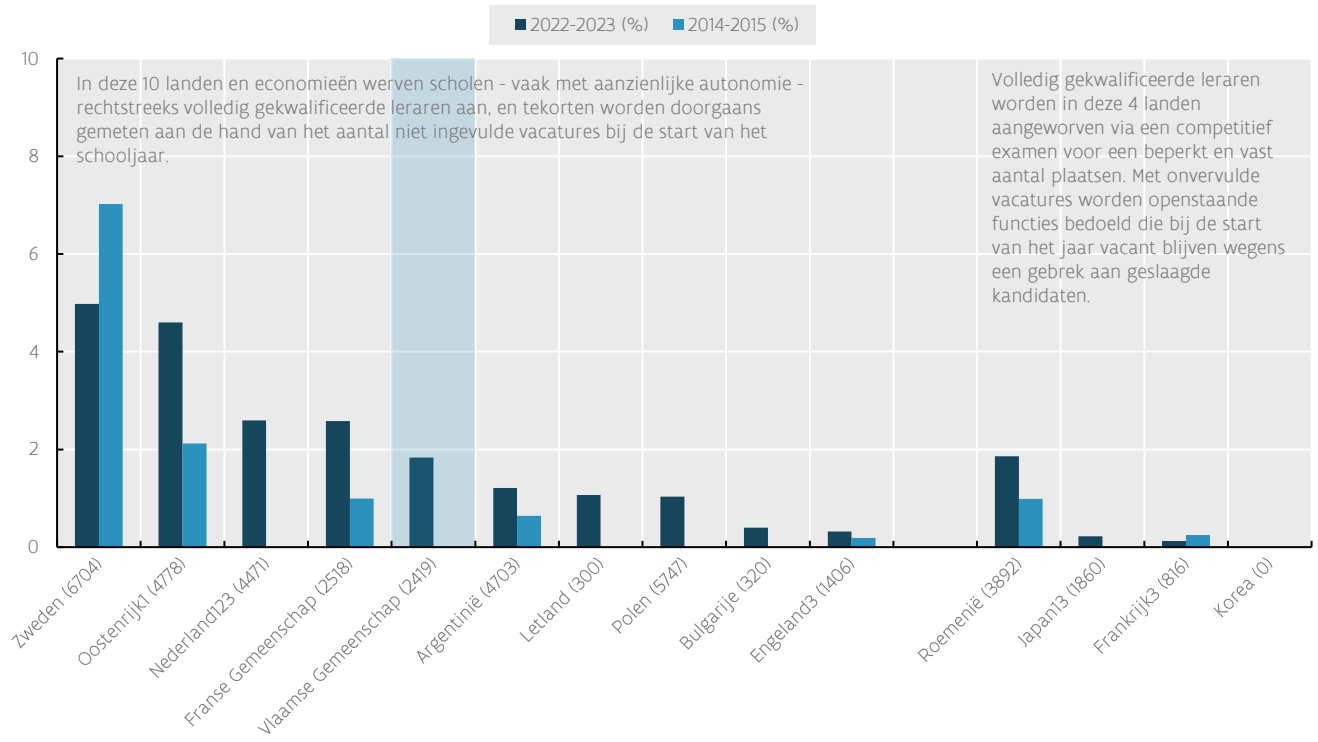
Figuur 4.6 toont in detail welke factoren bijdragen aan de totale loonkost per leerling in het lager onderwijs. In Vlaanderen ligt de loonkost van leerkrachten per leerling 1276 USD hoger dan het OESO-gemiddelde. Dit komt door een kleinere klasgrootte (+ 305 USD) en hogere leerkrachtensalarissen (+ 1189 USD) in vergelijking met het OESO gemiddelde. Daarnaast is de instructietijd bovengemiddeld (+ 140 USD) wat de loonkost verder verhoogt. Daartegenover staat dat het geschat aantal lesuren dat leraren lesgeven voor een volledige klasgroep hoger ligt in Vlaanderen dan het OESO-gemiddelde, wat de kostprijs doet dalen (- 358 USD). In het lager secundair onderwijs zijn het vooral de hoge salarissen (+ 1482 USD) en de kleine klasgrootte (+ 1475 USD) die voor een hoge loonkost zorgen in Vlaanderen (niet weergegeven).

4.7 Lerarentekorten in verschillende landen

Het lerarentekort vormt in de meeste OESO-landen een belangrijk beleidsvraagstuk. Door een algemene krapte op de arbeidsmarkt moet de onderwijssector blijvend concurreren met andere sectoren om voldoende gekwalificeerde leraren aan te trekken en te behouden. In deze editie van Education at a Glance werd voor het eerst vergelijkende data verzameld over de grootteorde van het lerarentekort. Gezien de manier van rekruteren sterk verschilt per land – gaande van gecentraliseerde systemen met nationale toelatingsexamens tot volledig gedecentraliseerde aanwervingen op schoolniveau – moeten deze resultaten met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

In de 14 OESO-landen waarvoor gegevens beschikbaar zijn, is gemiddeld 1,6% van de jobs voor leraren niet ingevuld en is 4,9% van de leraren niet volledig gekwalificeerd. De cijfers voor Vlaanderen leunen erg dicht aan bij deze gemiddelden met 1,8% niet-ingevulde lerarenjobs en 4,8% niet volledig gekwalificeerde leraren (geoperationaliseerd als leraren met een ander bekwaamheidsbewijs in Vlaanderen). Figuur 4.7 geeft aan dat er in de meeste landen een toename is van het aantal niet-ingevulde jobs tussen 2014-2015 en 2022-2023. Voor Vlaanderen zijn er geen longitudinale data beschikbaar.

Figuur 4.7: Vacatures die bij de start van het schooljaar niet werden ingevuld door volledig gekwalificeerde leraren, van kleuter tot en met hoger secundair onderwijs, totaal en als % van het totaal aantal lerarenjobs (ongeacht door wie deze jobs werden ingevuld) (2023)

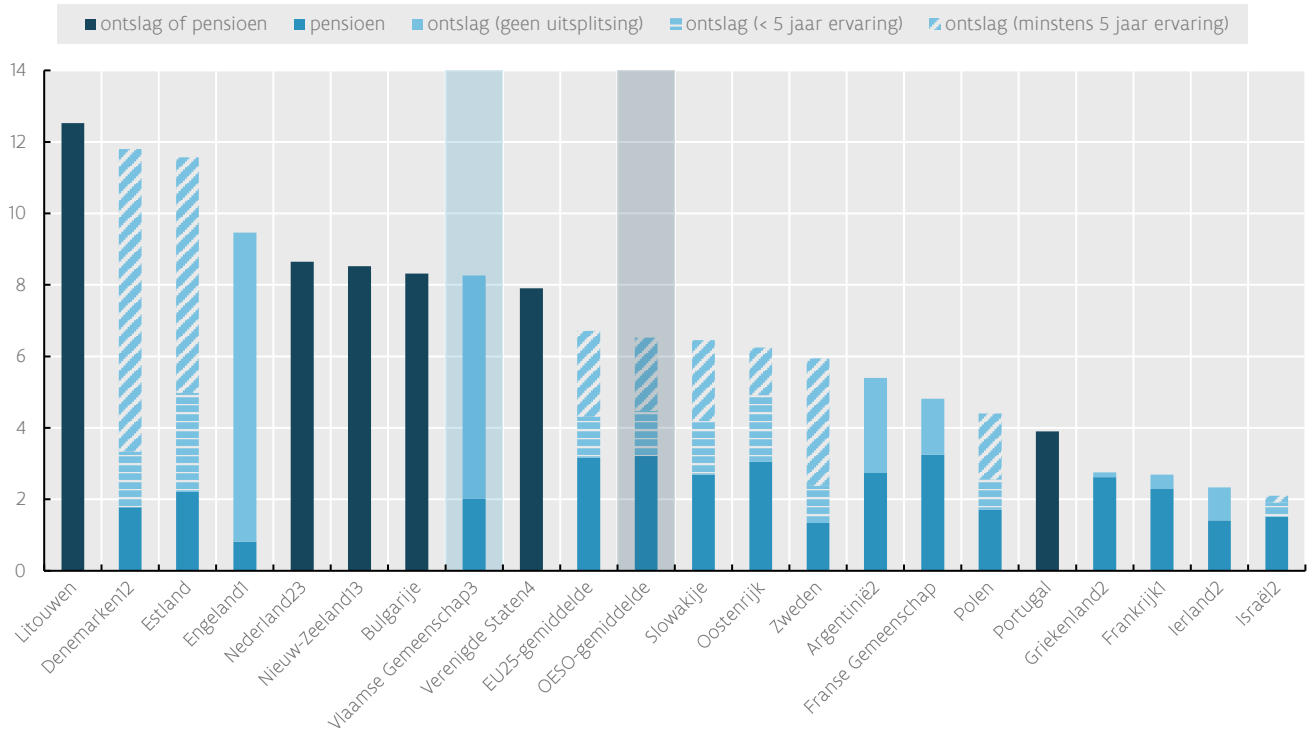

Het getal tussen haakjes verwijst naar het aantal vacatures dat in 2022-2023 niet werd ingevuld door volledig gekwalificeerde leraren.
Voltijds en deeltijds, publieke instellingen.
1. Exclusief kleuteronderwijs in Oostenrijk en Japan. Exclusief hoger secundair beroepsonderwijs in Nederland.
2. Uitgedrukt in voltijdsequivalenten. Exclusief verborgen tekorten, d.w.z. functies die suboptimaal werden ingevuld (6781 functies in het lager onderwijs en 2230 in het secundair onderwijs).
3. Referentiejaar wijkt af van 2022-2023.
Bron: Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).
Voor gegevens zie Education at a Glance 2025, Part D, Chapter D8, Table D8.3.

4.8 Uitstroom van leraren

Eén van de factoren die kunnen bijdragen aan het lerarentekort is de uitstroom van leraren. In 19 OESO-landen waarvoor gegevens beschikbaar zijn, verliet gemiddeld 6,5% van de gekwalificeerde leraren in het kleuter-, lager- en secundair onderwijs het beroep door ontslag of pensioen in 2022-2023 (Figuur 4.8). Voor de Vlaamse Gemeenschap ligt de jaarlijkse uitstroom (inclusief pensioen) met 8,3% iets hoger dan gemiddeld. In de Franse Gemeenschap bedraagt de jaarlijkse uitstroom 4,8%. Ook hier moeten de cijfers met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden.

Figuur 4.8: Percentage volledig gekwalificeerde leraren die het beroep verlieten omwille van ontslag of pensioen (2023)

Voltijds en deeltijds, publieke instellingen, van het kleuteronderwijs tot en met het hoger secundair onderwijs.
Ongeacht ontslag genomen of gekregen.
1. Referentiejaar wijkt af van 2022-2023.
2. Enkel lager onderwijs in Argentinië. Exclusief kleuteronderwijs in Griekenland en Ierland. Exclusief hoger secundair onderwijs in Denemarken en Israël. Exclusief beroepsgericht hoger secundair onderwijs in Nederland.
3. Inclusief niet volledig gekwalificeerde leraren.
4. Inclusief leraren die het beroep verlieten omwille van een nieuwe job in de onderwijssector.
Bron: Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).
Voor gegevens zie Education at a Glance 2025, Part D, Chapter D8, Table D8.4.

5 LIJST VAN AFKORTINGEN

bbp	Bruto binnenlands product
BHG	Brussels-Hoofdstedelijk Gewest
bso	Beroeps secundair onderwijs
EAG	Education at a Glance
EAK	Enquête naar de Arbeidskrachten
ILO	International Labour Organization
ISCED	International Standard Classification of Education
kkp	Koopkrachtpariteit
kso	Kunstsecundair onderwijs
LFS	Labour Force Survey
NEET	Neither in Employment nor in Education or Training
O&O	Onderzoek en ontwikkeling
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OV	Opleidingsvorm (buitengewoon onderwijs)
PIAAC	Programme for the International Assessment of Adult Competencies
Se-n-Se	Secundair na secundair
TALIS	Teaching and Learning International Survey
tso	Technisch secundair onderwijs
UOE	UNESCO-OESO-EUROSTAT
USD	Amerikaanse Dollar
VTE/FTE	Voltijdsequivalenten
(S)VWO	(Secundair) Volwassenenonderwijs

Redactie: Anton Derks, Ruth Janssens, Teun Pauwels, Guy Stoffelen, Robert Tholen
Departement Onderwijs en Vorming, afdeling Strategie & Kennis

Vragen of opmerkingen bij dit rapport? Mail naar strategie-kennis.onderwijs@vlaanderen.be
VU: Ann Verhaegen, Secretaris-Generaal Departement Onderwijs en Vorming, Koning Albert II-laan 15,1210 Brussel

Depotnummer: D/2025/3241/442

Departement Onderwijs en Vorming
Koning Albert II laan 15
1210 Brussel
www.onderwijsvlaanderen.be